A·S·D

ZNAMENÍ DOBY

Z OBSAHU 2. ČÍSLA

Je Izrael ještě vyvoleným národem?
Bible mluví o Bohu
V rodném domě D. Livingstona
Pobyt Izraele v Egyptě
Káva a žaludeční vředy
Přikázání jeho zachovávej: druhé přikázání
My a naše děti: Začátek cesty
Biblické paradoxy
Umění zacházet s penězi
Odpusť nám naše viny
Nad biblí
Za časného rána
Biblické hádanky

73

Každý člověk žije ve svém vlastním ovzduší, které je naplněno buď oživující mocí víry, zmužilosti, naděje a příjemnou vůní lásky nebo může být tísněn nespokojeností, sobectvím a otráven smrtelnou nákazou hýčkaných hříchů. Toto naše ovzduší vědomě nebo nevědomě působí na každého člověka, se kterým se stýkáme. To je odpovědnost, které se nemůžeme vyhnout. Nezapomínejme, že vliv může být mocí ke zlému. Je hrozné, když někdo spěje do záhuby. Mnohem horší však je být příčinou záhuby jiných. Jak děsivé je pomyšlení, že náš vliv by měl být vůní smrti k smrti. A přece je to možné. Kolik je těch, kteří vyznávají, že shromažďují s Kristem, zatím co rozptylují a jiné od něho odhánějí. Pro lehkomyslnost a lhostejnost takových domnělých křesťanů se mnozí odvracejí od cesty života.

Tiché svědectví věrného nezištného a zbožného života působí vlivem, jemuž nelze odporovat.

EGW

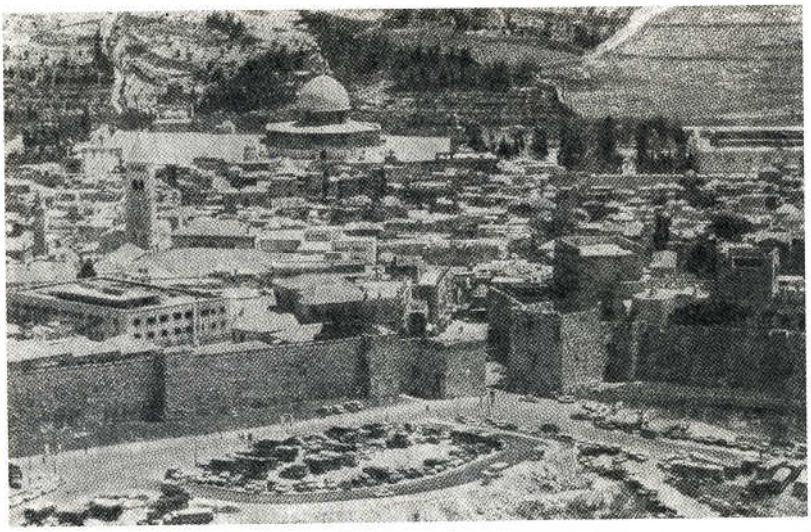

Pohled na dnešní Jeruzalém. V pozadí je místo, na němž stával chrám. Dnes je zde Omarova mešita.

KDYŽ V ROCE 1948 VZNIKL DNEŠNÍ STÁT IZRAEL, BYLI MNOZÍ, KTEŘÍ SI POLOŽILI OTÁZKU: „NENÍ TO OPĚTOVNÉ PŘIZNÁNÍ SE BOŽÍ K JEHO VYVOLENÉMU NÁRODU?" A KDYŽ V LETECH 1956 A 1967 VE DVOU VÁLKÁCH IZRAEL OBSADIL ARABSKÁ ÚZEMÍ A JERUZALÉM, ZAČALI NĚKTEŘÍ VĚŘIT, ŽE TATO EXPANSE JE PROJEVEM BOŽÍ PŘÍZNĚ A POŽEHNÁNÍ. PROTOŽE NÁS NĚKTEŘÍ ČTENÁŘI ZNAMENÍ DOBY ŽÁDAJÍ O VYSVĚTLENÍ TĚCHTO OTÁZEK, CHCEME S BIBLÍ V RUCE A POHLEDEM DO DĚJIN ODPOVĚDĚT.

JE IZRAEL JEŠTĚ VYVOLENÝM NÁRODEM?

JIŘÍ DREJNAR

Abychom mohli na tuto otázku dát uspokojivou odpověď, podívejme se nejprve na minulost tohoto národa. Protože je velmi bohatá, je pochopitelné, že zde můžeme podat jen nejstručnější pohled do dějin Izraelitů, které nesnesou srovnání s kterýmkoliv národem jiným.

BOŽÍ VYVOLENÍ A ZAVRŽENÍ IZRAELE

Před čtyřmi tisíci lety obdržel Abrahám božský „mandát" k získání staré Palestiny: „I řekl Hospodin: Pozdvihni nyní očí svých a pohleď z místa, na němž jsi, na půlnoci a na poledne, i na východ a na západ. Nebo všecku zemi, kterouž vidíš, tobě dám a semeni tvému až na věky." (1 Moj 13, 14. 15)

Bůh si oblíbil Abraháma pro jeho poslušnost, a proto vyvolil jej a jeho potomky, aby udržovali víru v živého Stvořitele a zvěstovali poselství o přicházejícím Vykupiteli. Tuto skutečnost zdůraznil sám Pán Ježíš, když řekl: „ . . . spasení z Židů jest." (Jan 4, 22)

Abrahám tedy opustil svoji vlast — Ur Kaldejských a vydal se do zaslíbené země. Na hoře Moria, která se později stala izraelskou metropolí, protože zde Šalomoun vybudoval chrám, postavil oltář Hospodinu.

Netrvalo dlouho a Izraelité se dostali do dlouhého a těžkého egyptského zajetí. Když se již zdálo, že v Egyptě zaniknou, vyvádí je Bůh a na Sinajské poušti s nimi obnovuje smlouvu. Po čtyřicetiletém putování jim dává zaslíbenou zemi.

Od Abraháma však uplyne téměř tisíc let, než se Šalomounův Jeruzalém stane nejenom jedním z nejkrásnějších měst starověku, ale i metropolí slavné říše. Chrám, který zde Šalomoun vybudoval, není jenom jedinečným architektonickým dílem, ale do všech důsledků plní i funkci stánku, jenž na Boží příkaz Židé vystavěli na poušti. Veškerá služba v něm směřuje k přicházejícímu Mesiáši, který se stane Spasitelem lidstva.

Bůh zahrnoval svůj vyvolený národ v zaslíbené zemi nevšedním požehnáním. Dal jim předivné a vzácné rady a naučení, měli dokonalý mravní zákon a prostřednictvím proroků je stále vychovával. Tyto skutečnosti měly upozornit všechny ostatní národy na izraelského Boha a spasení, které připravil. Proto se ozývá často volání: „Bože, smiluj se nad námi, a požehnej nám, . . . tak aby poznali na zemi cestu tvou, mezi všemi národy spasení tvé." (Žalm 67, 2. 3 srovnej se Žalmem 102, 22. 23)

Již tenkrát měl být celý svět naplněn známostí Boha. Viditelné Boží požehnání nad jeho národem mělo vést k neviditelnému Bohu. Do Izraele měli přicházet poslové s prosbou: „Půjdeme s vámi; nebo slyšíme, že jest Bůh s vámi." (Zach 8, 23 srovnej s Iz 45, 14 a Zach 8, 21. 22)

Všechny tyto předpovědi a zaslíbení byly však podmíněny splněním jednoho významného požadavku: zůstat poslušnými Božího zákona. Požehnání je totiž vždy vázáno na poslušnost. Můžeme číst v bibli stránku za stránkou a vždy zjistíme, že splnění zaslíbení jsou vázána na podmínku poslušnosti.

A protože národ Izraelský tyto podmínky nesplnil, dopadlo vše jinak, než jak dopadnout mohlo. Židé nejenže neposlouchali Boha, ale oni zavrhli i Krista, dlouho očekávaného Mesiáše. Ježíšův příchod byl vlastně vyvrcholením Božího plánu spasení. Jak jsme výše uvedli, všechna chrámová služba, oběti a všechny ostatní obřady byly „zlatou nití" táhnoucí se celými dějinami starozákonního Izraele a směřovaly ke Kristu, v němž měly být naplněny. Pod zorným úhlem této skutečnosti musíme pochopit vážnost a osudovost onoho okamžiku, kdy Pilát představoval Ježíše Židům a řekl: „Hle, to je váš král!" A jak praví Písmo, ona volali: „Pryč s ním, pryč s ním! Ukřižovat ho!" Na námitku Pilátovu, že by měl ukřižovat izraelského krále, prohlásili vůdcové lidu: „Nemáme krále, kromě císaře!" (Jan 19, 15)

Svým jednáním a postojem ke Kristu ztratil tedy Izrael svůj smluvní vztah k Bohu. Tuto změnu jasně vyjádřil apoštol Pavel, když mluvil k Židům v Antiochii: „Vám musilo býti napřed mluveno slovo Boží; ale poněvadž je odmítáte a nepokládáte se za hodné věčného života, hle, obracíme se k pohanům. Nebo tak nám nařídil Pán: „Ustavil jsem tě za světlo pohanům, aby ses stal spásou až na konec země." (Skut 13, 46. 47)

Pavlovo prohlášení je v plném souladu s výrokem Ježíšovým, jenž řekl na adresu Židů: „Vám bude království Boží odňato a dáno národu, který dává jeho plody." (Mat 21, 43)

A jestliže Bůh odměňuje věrnost požehnáním, ale za neposlušností následuje trest, stalo se tak i u Židů. Předem vyslovený rozsudek se naplnil: „A rozptýlí vás Hospodin mezi národy, a maličký počet vás zůstane mezi pohany, do kterýchž zavede vás Hospodin." (5 Moj 4, 27 srovnej 28, 64-68) Žel, že se tato slova v dějinách Židů po celá staletí plní.

NOVÉ VYVOLENÍ IZRAELE?

Když byl národ izraelský v babylónském zajetí, naříkal nad jeho útlakem prorok Jeremiáš: „Hovádko zahnané jest Izrael, kteréž lvové splašili. Nejprve sžíral je král Assyrský, tento pak poslednější, Nabuchodonozor král Babylónský, kosti jeho potřel." Protože Boží vyvolení Židů trvalo, mohl Jeremiáš z Božího pověření předpovědět: „Aj, já navštívím krále Babylónského i zemi jeho . . . A přivedu zase Izraele do příbytku jeho . . ." (50, 17-20)

Podle předpovědi se i stalo. Bůh ještě s Izraelity počítal a dával jim čas milosti. On je ihned nezavrhnul ani po odmítnutí Ježíše. I potom ještě tři a půl roku čekal. Když ovšem stále prokazovali svoji zpupnost a neposlušnost, odňal od nich Bůh pečeť vyvolení a svědecké pověření rozšířil i na pohany. Vždyť smysl a účel jejich vyvolení byl v tom, že ve světě odvráceném od Boha měli udržovat víru v živého Stvořitele a zvěstovat poselství o Vykupiteli. Jestliže tedy zradili, Bůh je více nemohl jako národ potřebovat. Proto přišlo předpověděné rozptýlení. Nejprve byli rozehnáni do všech koutů římského impéria a po jeho zhroucení žili ve státech, které povstaly po něm.

Jiný národ, který by byl takto postižen, by těžko obstál. U Židů však bylo jedno, co jim nedovolilo, aby splynuli s ostatními národy. Bylo to přežívající vědomí, že patří k Bohem vyvolenému národu.

Protože nepřijali Ježíše, čekali i nadále (a dodnes čekají) na příchod Mesiáše. Protože ve svém vědomí nepřipustili ani stín myšlenky o zavržení, sílilo je sebevědomí, které bylo příčinou toho, že tvořili v každé zemi skupiny, jež se lišily od ostatních obyvatel náboženstvím, zvyky, kulturou a pochopitelně i rasou. Protože nechtěli přijmout křesťanskou víru, museli snášet četná pronásledování. A středověké podmínky způsobily, že jako lidé, odpírající křest, museli žít v ghettech, což na druhé straně podporovalo jejich soudržnost.

Budiž však připomenuto, že jejich náboženství během této doby rozptýlení dostávalo pozvolna jiné formy. Písmo svaté, jež bylo ve starozákonních dobách jedinou normou víry, pomalu ustupovalo lidským názorům a tradicím.

Teprve v období svítání po francouzské revoluci začalo vzrůstat ve světě porozumění pro židovskou zvláštnost a odlišnost. Do značné míry zde sehrály svoji roli i kulturní a vědecké výkony některých nadaných Židů. Koncem 19. století se začalo pod vedením rakouského žida Theodora Herzla rozvíjet židovské nacionalistické hnutí - sionismus. V roce 1897 byl do Basileje svolán kongres, na němž sionisté vznesli požadavek vytvoření samostatného židovského státu a přesídlení všech Židů do Palestiny. Tyto snahy byly silně podpořeny v roce 1917 příslibem britské vlády. Tehdy byl britským ministrem zahraničí A. J. Balfour, který vytvořil deklaraci, v níž Britové slíbili Židům určité území v Palestině. K vytvoření samostatného státu však došlo až 14. 5. 1948, kdy na rozděleném palestinském území vznikl stát Izrael.

Je pochopitelné, že k vlastnímu vytvoření státu bylo potřebí osídlení určitého území. Zde sehrálo svou roli právě sionistické hnutí, které od svého počátku podněcovalo Židy v různých zemích k vystěhování do Palestiny. Tak se v Palestině zvýšil počet židovských obyvatel ze 24 000 obyvatel (v roce 1882) na 650 000 (do roku 1948).

Krátce po vzniku Izraele v roce 1948 byla vedena palestinská válka, která v roce 1949 skončila příměřím. V roce 1956 podnikl Izrael spolu s Velkou Británií a Francií ozbrojený útok proti Egyptu. Po této tzv. „suezské válce" byla v roce 1957 izraelská vojska stažena na linii příměří z roku 1949. V roce 1967 však Izrael podnikl za podpory USA, Velké Británie a Francie ozbrojený útok proti Sýrii, Jordánsku a Sjednocené arabské republice. Obsadil Gazu, Sinajský poloostrov až k Suezskému průplavu, západní břeh Jordánu včetně Jeruzaléma a výšiny na hranicích se Sýrií. I když byl vyzván rezolucí OSN, aby vyklidil okupovaná území, odmítl tak učinit.

A právě pod vlivem těchto zmíněných skutečností zdůrazňují některé kruhy (podporované přímo nebo nepřímo sionistickým nacionalismem), že nynější Izrael je jako národ znovu povolán k mesianské úloze. Tyto názory podpírají tvrzením, že Bůh dopustil, aby mohli bydlet v zemi svých praotců, a že poslední válka prý skončila jednoznačně v jejich prospěch. A k těmto nebiblickým názorům se z neznalosti tu a tam připojí i některý upřímně věřící křesťan.

Zeď nářků v Jeruzalémě.

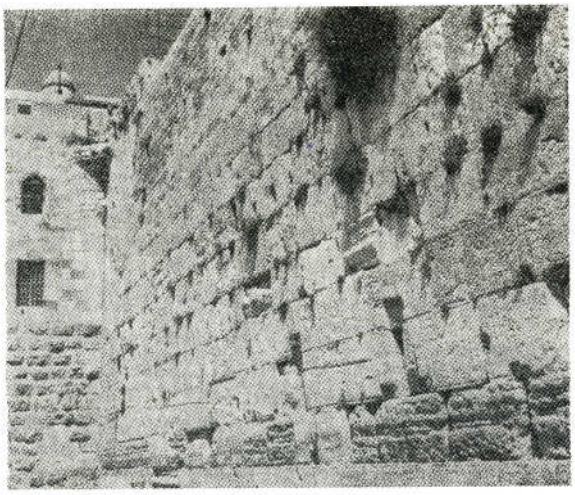

Proč nemůžeme s tímto názorem souhlasit? Každý čtenář bible zná jednu neměnnou a neodvolatelnou skutečnost: Když se Izrael v minulosti vzdaloval od Boha a poslušnosti jeho zákonů, vzdaloval se od něj i Bůh a posílal na něj tresty. Když Izraelité činili upřímné pokání a cele se vrátili k Božím cestám, přiznal se k nim Bůh a žehnal jim. V celých dějinách tomu nebylo jinak.

Jak se to má dnes se vztahem Izraele k Bohu? Dnešní stát Izrael má asi 3 milióny obyvatel, z nichž se 2 a půl miliónu hlásí k judaistickému náboženství a asi 350 000 k islámu. To znamená, že tyto dvě skupiny (tvořící více než 95% obyvatelstva) nevěří v Ježíše Krista. Ke křesťanství se hlásí jen asi 76 000 obyvatel, kteří se sdružují v různých církvích a denominacích. Převážně jsou to příslušníci římskokatolické církve.

Je tedy dnešní Izrael lidem, který se cele vrátil k Bohu, aby mu tento mohl žehnat? A kam zařadit dalších 11 miliónů Židů, kteří jsou roztroušeni po celém světě? Co se s nimi stane? Musejí se i oni navrátit do své původní vlasti, aby i oni mohli být zahrnuti do oněch zaslíbení? Vždyť mnohá zaslíbení, která jsou brána ze souvislosti, jsou vázána právě na zemi. A učinil by z nich pouhý návrat do země „vyvolený Boží lid"?

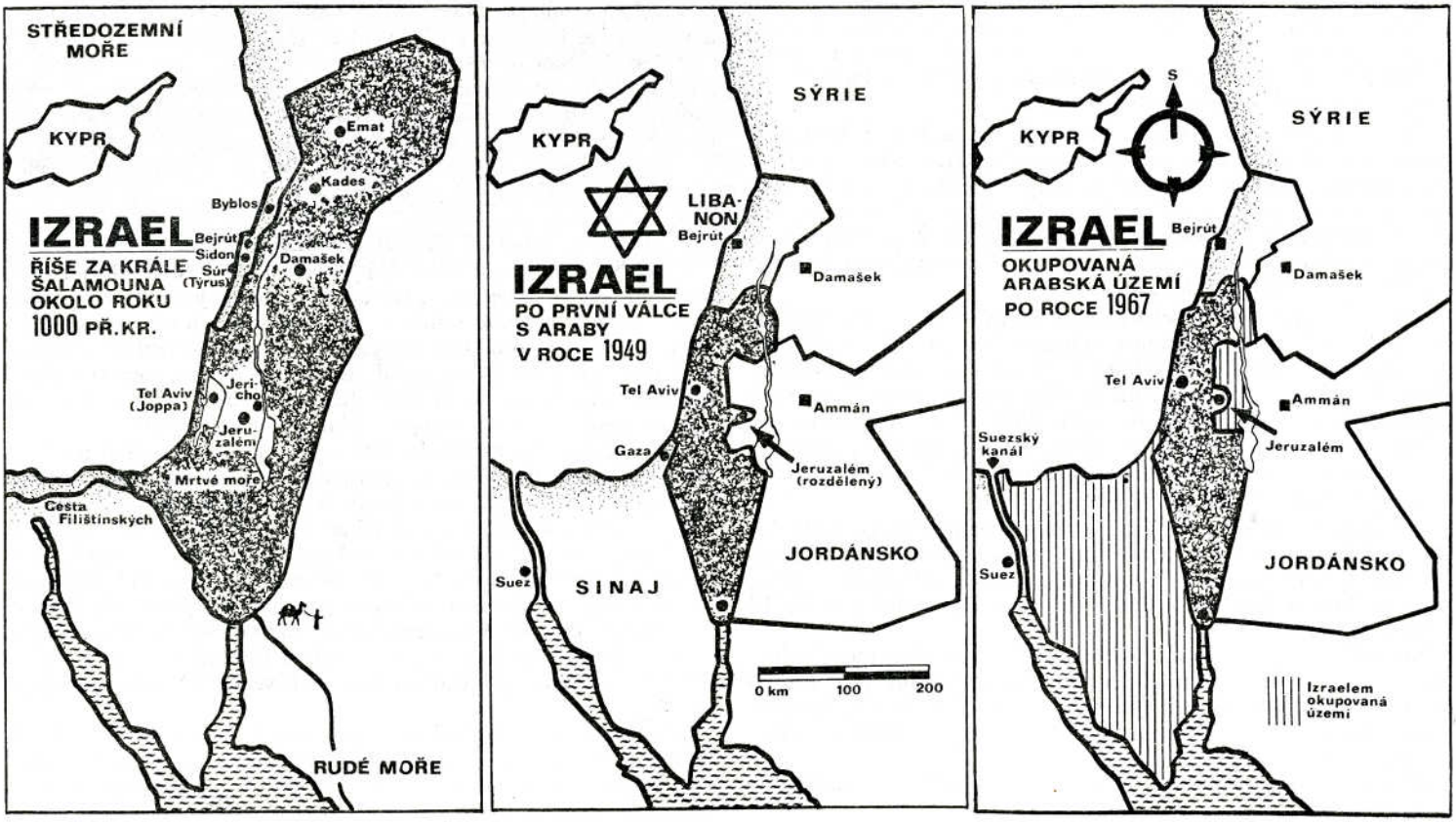

SPASENÍ JE PRO VŠECHNY NÁRODY

V rozmluvě s Nikodémem Pán Ježíš jasně poukázal na to, že život věčný může získat každý, kdo v něj uvěří: „Nebo tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby každý, kdož věří v něho, nezahynul, ale měl život věčný." (Jan 3, 16) Jedině lítost a obrácení vedou k přijetí u Boha.

„Když pak přijdou na tě všecka slova tato, požehnání i zlořečenství, která jsem předložil, a rozpomeneš se v srdci svém, kdež bys koli byl mezi národy, do kterýchž by tě rozehnal Hospodin Bůh tvůj. A obrátě se k Hospodinu Bohu svému, poslouchal bys hlasu jeho ve všem, ... tehdy přivede zase Hospodin Bůh tvůj zajaté tvé a smiluje se nad tebou, a shromáždí tě ze všech národů, mezi něž rozptýlil tě Hospodin Bůh tvůj ... Ty tedy obrátě se, když poslouchati budeš hlasu Hospodina Boha svého, a činiti všecka přikázání jeho ... Když bys se obrátil k Hospodinu Bohu svému celým srdcem svým a celou duší svou." (5 Moj 30, 1-10)

Samaritánské ženě řekl Ježíš, že modlitba není vázána ani na Jeruzalém, ani na horu Garizim, ale že jen taková modlitba je Bohu příjemná, v níž se člověk v duchu a v pravdě obrací k Bohu. A protože Ježíš byl Mesiášem poslaným od Boha, měl právo vznést i další významný požadavek, který musí splnit ten, kdo se chce k nebeskému Otci přiblížit: „Já jsem ta cesta, i pravda, i život. Žádný nepřichází k Otci než skrze mne." (Jan 14, 6)

Takovéto světoširé poselství spásy, jež nečiní rozdílu mezi Židem a pohanem, bylo kázáno apoštoly. V prvopočátcích byly sice křesťanské sbory převážně složeny ze Židů. Tehdy nebývalo problémem přijmout do církve Židy, kteří se přihlásili ke Kristu jako Spasiteli. Problém, který prvotní křesťané řešili, byl v přijímání pohanů.

A k tomuto problému se Písmo vyjadřuje jednoznačně.

Apoštol Pavel píše pohanům: „Proto pamatujte, že jste kdysi byli pohany v tělesnosti, byli jste nazýváni „neobřezanými" od těch, kteří se nazývali „obřízkou", provedenou na těle lidskýma rukama; ... neměli jste naděje a byli jste bez Boha ve světě. Nyní však v Kristu Ježíši vy, kteří jste kdysi byli vzdáleni, stali jste se blízkými Kristovou krví ... on nás oboje (Židy i pohany) sjednotil, zrušil zeď, která byla přehradou." (Ef 2, 11-14)

V Božím proroctví nikde nenalezneme zprávu o znovuvybudování nějakého pozemského království. Nový zákon zná jenom jedno království, a to je království Kristovo. Za tímto účelem shromažďuje Bůh ze všech národů svou církev, která stojí „na základě apoštolů a proroků, při čemž jest Kristus Ježíš úhelným kamenem." (Ef 2, 20) Proto nemůžeme vyloženě izraelskou politiku na Blízkém východě zaměňovat s Božím spasením.

Jestliže jsme však řekli, že Izrael je Bohem zavržen, nerozumíme tomu tak, že by Izraelita nemohl být spasen. Bůh přece působí na srdce všech lidí, ať jsou příslušníky kteréhokoliv národa a kterékoliv rasy. Každý se může k Bohu v pokání obrátit a každý může přijmout Krista. Tedy i každý Izraelita.

A konečně, vždyť apoštol Pavel píše: „Pravým Židem není, kdo jest jím zjevně, ... ale Židem je ten, kdo jest jím uvnitř, ... člověk čistý srdcem, v duchu, nikoli podle písmene — takovému se dostává pochvaly ne od lidí, ale od Boha." (Řím 2, 28-29) A dále se tento apoštol odvolává na starozákonní proroky: „... jak praví u Ozeáše: Nazvu svým národem toho, kdo nebyl mým národem, ... a Izaiáš volá nad Izraelem: I kdyby bylo synů izraelských jako písku mořského, jen zbytek bude zachráněn." (Řím 9, 25-27)

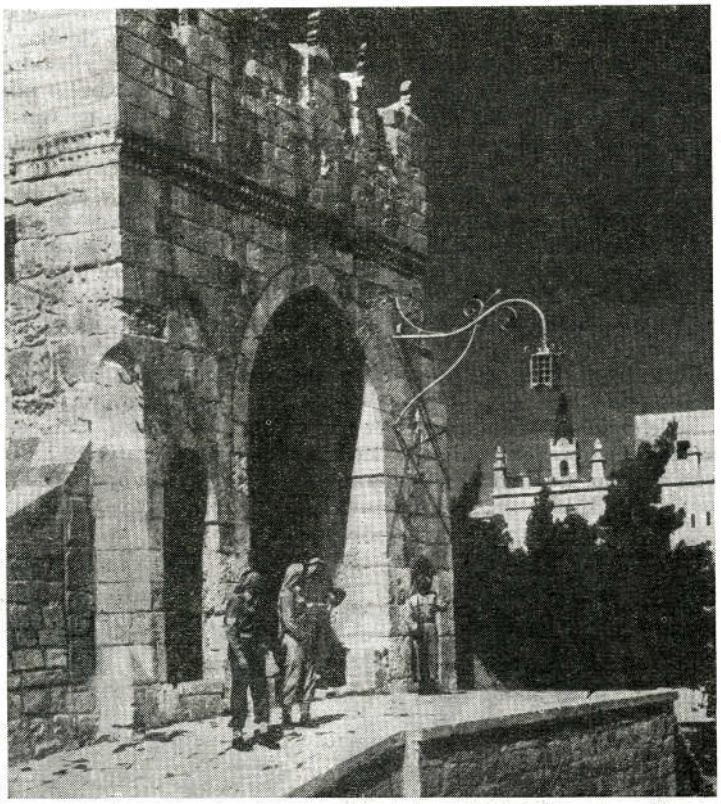

Není dnes žádným tajemstvím, že mnoho dnešních Izraelitů říká: „Věříme v Izraele, nevěříme však v izraelského Boha." Proto Bůh tedy předeslal prostřednictvím Izaiáše toto upozornění: „I kdyby bylo synů izraelských jako písku mořského, jen zbytek bude zachráněn." Zbytek, který se k němu obrátí.

Nezapomeňme tedy, že žádná příslušnost ke kterémukoliv národu nebo pozemské církvi není pro člověka zárukou spasení. Protože Bůh hledí k srdci člověka, musí každý osobně usilovat o své posvěcení a svůj vztah k Němu. Usilujme vždy bedlivě o to, abychom rozuměli biblickým proroctvím v jejich celkové souvislosti. Nevytrhujme jednotlivá místa Písma a nestavme je proti zvěsti celého Božího slova. Jedině tak porozumíme, že se k Bohu musí obrátit nejenom Izrael, ale že i my musíme neustále obnovovat svou víru.

A podle Božích zaslíbení věříme, že se k Bohu obrátí ještě i mnozí Židé, ať žijí kdekoliv na světě.

Bible mluví o BOHU

KDO JE JAKO ON?

Matka večer uložila malého Pavlíka do postele. Když opouštěla místnost, chlapec na ni volal: „Maminko, nenechávej mne tu tak samotného. Vždyť je tady taková tma!"

„Ano, Pavlíčku, je zde tma, ale přece se nebojíš. Vždyť je tu s tebou Bůh," utěšovala ho matka.

„To já vím, že je tady Bůh, ale když já chci, aby tady se mnou byl někdo s obličejem."

Tento příběh, který jsem kdysi četl v jedné dětské knize, nemohu zapomenout, protože výstižně popisuje všeobecnou touhu lidského srdce. Život člověka, to není vždy jen procházka na cestách prozářených sluncem a obklopených květy. Často přichází žal, smutek, bolesti a starost. A v takových chvílích se ke všem nepříjemným pocitům přidruží i opuštěnost. Cítíš se osamělý, toužíš po někom, koho bys měl vedle sebe, kdo by tě vzal za ruku a kdo by všechnu temnotu ve tvé duši rozehnal.

Víme sice, že je zde Bůh, mocný Stvořitel a laskavý Otec. Ale když my tolik toužíme po někom „s obličejem". Chceme mít vedle sebe někoho, kdo je jako my.

BŮH SE STAL JEDNÍM Z NÁS

Protože Bůh stvořil člověka, zná všechny jeho potřeby a pocity. A protože to zná, dovolil svému vlastnímu Synu, aby přišel na tento svět v lidském těle — jako člověk — abychom nikdy nemuseli být opuštěni.

Ježíš Kristus vstoupil do tohoto světa narozením v těle. I když jeho matka byla zcela obyčejným člověkem, On přece byl Synem Božím. Přitom však je „schopen míti soucit s našimi slabostmi". (Žid 4, 15) On plně rozumí tomu, co je to být člověkem. Ví, co je hlad, únava a žízeň, poznal zlobu a opovržení, poznal nejenom popularitu, ale i nenávist a zradu. On ví, jak se člověk cítí, když je obklopen nepřáteli a když i ti nejbližší opustí.

Jeho narození v těle bylo sice viditelným vstupem do tohoto světa, ale přece nadpřirozené početí zůstane záhadou. Je to Boží tajemství. Proto apoštol Pavel napsal:

„Veliká jest tajemná pravda náboženství: je to ten, který se zjevil tělesně, byl ospravedlněn Duchem, ukázal se andělům, hlásán pohanům, vírou uznán ve světě, vzat v slávu." (1 Tim 3, 16)

Tuto pravdu nikdy v plnosti nepochopíme, ale nemáme důvod přes všechnu její tajemnost jí nevěřit. Vždyť na ní je založeno

celé evangelium. Ježíš byl i Stvořitelem. A jak se stalo, že Stvořitel se mohl stát člověkem, to je nad naše lidské chápání. Jedno však víme: stalo se tak.

Staletí před tím, než Ježíš přišel na tento svět, starozákonní prorok Izaiáš předpověděl jeho narození z panny:

„Protož sám Pán dá vám znamení: Aj, panna počne a porodí syna, a nazve jméno jeho Immanuel (což znamená Bůh s námi)." (Iz 7, 14)

JEŽÍŠ JE BŮH

Tak přišel Ježíš na svět, aby představil nebeského Otce:

„Nebo tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby každý, kdož věří v něho, nezahynul, ale měl život věčný." (Jan 3, 16)

Kristův vstup do tohoto světa je nazýván „biologickým zázrakem". Co bychom zde vlastně chtěli pochopit? Myslíme si snad, že bychom měli plně rozumět jeho božské přirozenosti a mocným skutkům. Chtěli bychom proniknout ke všem jeho tajemstvím, abychom se stali jemu rovnými?

Bůh dovolil člověku proniknout k mnohým záhadám a tajemstvím jeho stvořitelského díla. Jsou však věci, které našemu hříšnému rozumu nikdy nevyjeví. Kolik takových musíme přijmout jenom vírou.

Ježíš tedy měl lidskou matku, ale neměl člověka otce. On sám jednou prohlásil:

„Já a Otec jsme jedno." (Jan 10, 30)

On byl jedno ve smýšlení a jedno v podstatě s nebeským Otcem. Kristus byl božský v plném slova smyslu. Apoštol Jan myslil na Ježíše, když napsal:

„Slovo se stalo tělem a ubytovalo se mezi námi; patřili jsme na jeho slávu, jakou má jenom jediný Syn od Otce, plný milosti a pravdy." (Jan 1, 14)

Když psal Jan tato slova, použil pro výraz jediný Syn (některé překlady uvádějí jednorozený) řecké slovo monogenes. Tomuto slovu můžeme rozumět ve smyslu „jediný svého druhu" nebo „jedinečný". Jinými slovy vyjádřeno: Ježíš byl nevyrovnatelný. Neměl sobě rovného. Byl skutečným člověkem, protože měl normální lidské tělo, ale ve své podstatě zůstal božským. V Novém zákoně je Ježíš na více než 80 místech nazván Synem člověka, a přece mu nikde není upíráno jeho božství. Ano, byl skutečným a jediným Boho-člověkem.

Přišel „v podobě hříšného těla" (Řím 8, 3), a přece se ho hřích nedotknul. Žil s hříšníky a zůstal bez hříchu. Bible říká, že „v něm není hříchu" (1 Jan 3, 5), a apoštol Pavel napsal, že Ježíš „nepoznal hříchu". (2 Kor 5, 21)

Účel jeho příchodu na tento svět byl dvojí: jednak aby zjevil Boha a potom, aby spasil člověka. To je také i důvod, proč byl bez hříchu. Bůh je bezhříšný. A proto byl Ježíš svatý, že i Bůh svatý je. Nedivme se tedy, že anděl Gabriel při zvěstování početí oznámil panně Marii:

„... co se zrodí, bude nazváno svatým, Synem Božím." (Luk 1, 35)

PŘIŠEL ZACHRÁNIT SVĚT

Proč Ježíš přijal naši přirozenost? Proč se stal člověkem? Proč odložil své královské roucho a korunu a své božství zastřel lidstvím?

Učinil to proto, aby nám pomohl z našeho ponížení, aby namísto beznaděje dal lidem naději a aby ztracené mohlo být zachráněno. On, jediný bez hříchu, náš Pán a Spasitel, dobrovolně na sebe vzal břímě a trest našich hříchů.

„Toho, který nepoznal hříchu, za nás učinil hříchem, abychom se my stali Boží spravedlností v něm." (2 Kor 5, 21)

V podstatě je možné popsat smysl jeho ponížení těmito slovy: postavil se na naše místo před pošlapaným Božím zákonem. Stal se naší obětí, naším zástupcem a naší spravedlností. Ježíš přišel na tento svět jako Boží Beránek, aby se obětoval za hříchy lidstva. Přijímáme jej jako „nositele" našich hříchů a Bůh nám pro něj hříchy odpouští.

Ještě jednodušeji mohu tuto skutečnost vyjádřit: „Ježíš za mne zemřel. A protože v něj věřím, mohu být zachráněn ode všech následků a trestů za mé hříchy." Jak předivný je Ježíš!

Jaký je tedy hlavní důvod, že se Ježíš narodil v těle? Proč nepřišel jako nějaká „Vyšší bytost" na tento svět?

Stal se proto člověkem a vzal proto naši přirozenost, aby mohl za naše hříchy zemřít na kříži, a tak se stát spasitelem světa. To byla jediná cesta, jak nás vyzvednout z našeho ponížení.

Více, než sedm set let před jeho narozením v Betlémě, prorok Izaiáš napsal:

„... On nemoci naše vzal, a bolesti naše vlastní On nesl ... kázeň pokoje našeho na něj vložena, a zsinalostí jeho lékařství nám způsobeno." (Iz 53, 4. 5)

Všechno, co Ježíš vykonal bylo v plném souladu s vůlí nebeského Otce. Proto v šestém verši čteme:

„Hospodin uvalil na něj nepravosti všech nás."

Kristův divuplný život na této zemi a jeho viditelný návrat na nebesa jsou důkazem jeho Božství. On je vykupitelem všech — dobrých i zlých, bohatých i chudých.

Při zpracování ropy zůstane chemikům v rafinerii černý, ošklivý a odporný odpad, který však dovedou proměnit v čistý, bílý a průzračný parafin. Mohli bychom to nazvat zázrakem, který učiní člověk.

Nikdo z lidí však nedovede vzít lidské srdce, jež je černé hříchem a očistit jej, aby bylo bělejší nad sníh. Nikdo z lidí nemá tu moc, vzít pošpiněný a očerněný lidský charakter a přetvořit jej v mocný nástroj spravedlnosti. Jenom Bůh to dovede. A Ježíš je Bůh, protože On to činí.

Bůh vzal Saula, tvrdého odpůrce a pronásledovatele křesťanů, a učinil z něj Pavla — mocného apoštola pohanů a největšího řečníka, jakého svět kromě Krista poznal. On vzal hříšného universitního učitele Augustina a učinil z něj jednoho z největších theologů oné doby.

Vzal Jana Bunyana, opilého klejícího zpustlíka, a učinil z něj spisovatele, jenž napsal dodnes nepřekonanou „Cestu poutníků".

VĚČNÝ KRISTUS SE STAL ČLOVĚKEM

Než přišel Ježíš na tento svět, byl u svého nebeského Otce. On sám to jasně naznačil ve své předivné modlitbě, která je zapsána v 17. kapitole evangelia Janova:

„Nyní oslav ty mne, Otče, u sebe slávou, kterou jsem měl u tebe, dříve než svět povstal." (verš 5)

Dříve, než byl stvořen svět, On byl u Otce v nebesích. Podílel se na stvoření světa, jak to čteme v první kapitole epištoly k Židům. Existoval tedy před Betlémem. Než přišel na tento svět, sdílel slávu Otcova nebeského trůnu. Z lásky k člověku byl však ochoten odložit tuto slávu.

Apoštol Pavel o tom píše ve svém listu do Filipis:

„Mějte v sobě stejné smýšlení, jako měl Kristus Ježíš: ačkoli měl Božskou podobu, nepokládal rovnost s Bohem za žádoucí kořist, nýbrž zřekl se Božské podoby, přijal podobu služebníka, narodil se v podobnosti s lidmi, zjeven se ukázal jako člověk." (Fil 2, 5—7) Doslovný význam sedmého verše v původním textu je, že se „vyprázdnil" vší nebeské slávy, aby mohl přijít na tento

svět a být zde s námi. Stal se člověkem, abychom měli vedle sebe někoho, kdo nás miluje, kdo s námi sympatizuje, rozumí nám a kdo nás může přiblížit k Bohu.

Ovšem nezapomeňme, že on se nejenom zřekl Božské podoby, ale „přijal podobu služebníka". On přišel pomoci lidem, i když nebyl očekáván. Věděl, že nebude přijat s ovacemi. Počítal se zradou, nepřátelstvím a chladem lidských srdcí. A přece se stal člověkem!

Jak ponižující to bylo! Opustit trůn Stvořitele a nechat se jako zločinec přibít na kříž. Nezemřel tedy obyčejnou smrtí, ale přijal nejpotupnější smrt. Nedivme se tedy, že apoštol Pavel dále pokračuje:

„Proto jej také Bůh povýšil, udělil mu jméno nad „každé jiné jméno, aby se před jménem Ježíšovým sklánělo každé koleno bytostí nebeských, pozemských i podzemských, a aby každý jazyk vyznával, že Ježíš Kristus je Pánem, k slávě Boha Otce." (Fil 2, 9—11)

Ve druhé polovině minulého století žil ve Švédsku zámožný statkář, který byl daleko široko známý svým odmítavým postojem k víře. Lidé, kteří pracovali na jeho hospodářstvích, byli však velmi zbožní lidé, kteří se pravidelně scházeli k modlitebním shromážděním, ve kterých prosili za jeho obrácení. Jednou mu dokonce poslali dopis s oznámením, že za něho prosí ve svých modlitbách. Jak on sám později napsal, začal na jeho srdci pracovat Duch Boží. Tento nevěřící statkář se začal dostávat stále více a více do určitých těžkostí, až učinil něco, co by o několik týdnů dříve neudělal: vzal si bibli a začal číst v evangeliích o Ježíši Kristu.

„Možná, že byl opravdu více než pouhý člověk. Snad mají kazatelé pravdu, když říkají, že nebyl obyčejným mužem."

Potom uvažoval, jak se kdo v dějinách na Krista díval:

„Bylo mnoho těch, kteří jej uznávali za Božího Syna, ale známe i takové, kteří v jeho božství nevěřili. — Co mám dělat? Kde je pravda?"

Nato mu v duši vyvstala srozumitelná a jasná odpověď. Jakýsi hlas mu řekl: Odpověď najdeš v bibli. Zkus ji však číst s modlitbou!"

„To přece není možné," vzpíral se. „Já se nemohu modlit. Vždyť přece nevěřím."

Duch Boží mu však nedal klidu: „Zkus to! Možná, že je Bůh . . . a jestli je, pak bude slyšet i tvoji modlitbu a odpoví ti. Zkus to a nalezneš jej!"

Poslechl a začal se modlit: „Bože, jsi-li . . . tam někde . . . nahoře, a slyšíš-li moji modlitbu, ukaž mi, kde je pravda. Nevím, zda mám věřit bibli a v Ježíše Krista."

Bezprostředně při modlitbě nedostal žádnou zázračnou odpověď. Když však vzal do ruky znovu bibli, otevřel Janovo evangelium a začal číst, prožil něco, o čem později vyprávěl: „Bylo mi, jako kdyby vedle mne udeřil blesk. Začal jsem Ježíše vidět v novém světle. Poznal jsem, že byl velmi veliký. Nabyl jsem jistotu, že byl Bohem. A v té chvíli se mi změnil celý svět. Slova Písma, kterým jsem do té chvíle nerozuměl, byla pro mne nyní velmi důležitá. Ježíš přede mnou stál jako muž lásky a odpuštění. Ovšem — to nebylo všechno. Četl jsem dál a přišel jsem ke zprávě o ukřižování. Když jsem to četl předtím, přijímal jsem to jako příliš známý příběh, který mne již nijak nevzrušoval. Tentokrát jsem tuto zprávu chápal úplně jinak.

On zemřel, aby mne zachránil. On tedy zemřel za mne!

Toto zjištění mne zlomilo a já jsem padnul na kolena. Se rtů mi vytryskla jediná slova, která jsem v té chvíli byl schopen vyslovit: Můj Pane a můj Bože!

Cítil jsem, že v onom okamžiku pro mne začal nový život. Byl jsem nevýslovně šťasten.

Předtím jsem byl znechucen životem. Nerozuměl jsem životu. Ale nyní jsem spokojen."

Druhý den večer byli věřící ve shromáždění překvapeni, když přišel mezi ně. Jejich překvapení však ještě vzrostlo, když se před ně postavil a řekl: „Musím vám něco velkého povědět. Dnes jsem obrácený člověk, tak jako vy. Váš Ježíš je také mým Ježíšem a vaše bible je i mou biblí."

Když shromáždění slyšeli tato slova, volali: „Buď pochválen Bůh! Modlili jsme se za vás a Bůh nás vyslyšel."

Ježíš přišel na tento svět pro mne i pro tebe. Jeho vítězství na kříži může být i tvým vítězstvím. Přijmi jeho moc a budeš skutečně šťastný. Toužíš-li po pokoji, plnosti života a skutečné radosti, pak je musíš hledat tam, kde jsou ve vrchovaté míře — u Ježíše Krista.

Přemýšlej o těchto věcech. Otevři své srdce Bohu a poznáš, co je radostný život.

A. M.

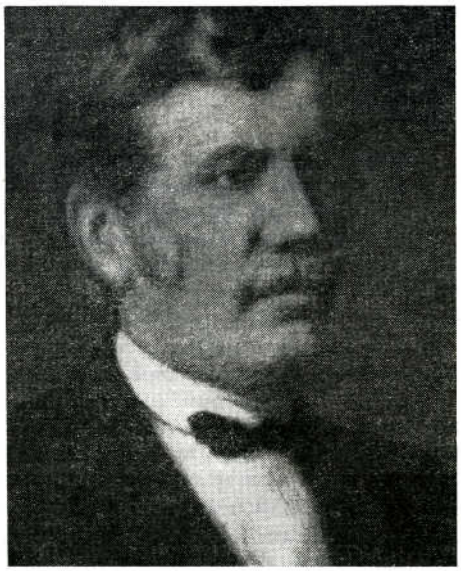

MILOSLAV ŠUSTEK

V RODNÉM DOMĚ DAVIDA LIVINGSTONA

David Livingstone 1813 — 1873

Krásného letního rána jsme přijeli z Glasgowa do městečka Blantyre. Přivezl nás sem jeden ochotný skotský starší sboru, který lnul zvláštní láskou k Blantyre. Tady se totiž před sto šedesáti lety narodil a vyrostl v mladého muže velký syn Skotska — David Livingstone, kazatel, misionář, lékař a cestovatel, který prošel Afrikou a nezapomenutelně se zapsal do srdcí svých černých bratří a sester. Jeho srdce si pohřbili Afričané v Itala v Zambii a jeho tělo odpočívá ve westminsterském opatství v Londýně.

Vešli jsme do dvouposchoďového domu, který byl roku 1780 postaven nad řekou Clyde pro dělníky zdejší velké textilní továrny. Bylo tu čtyřiadvacet „pokojových kuchyněk", neboli „kuchyňkových pokojů". V každé kuchyňce bydlela jedna dělnická rodina. V jedné z nich se 19. března roku 1813 narodil David Livingstone. Vyrůstal ve velmi hlučném prostředí, těsně vedle továrny. Jeho otec byl ve sboru učitelem biblické školy a živil se prodejem čaje, který nosil s sebou od farmy k farmě. Tuto práci konal rád, neboť při ní měl možnost osobní evangelizace. Příslovečná byla jeho poctivost. Byl velmi úzkostlivý, aby někoho neošidil. Byl také úplným abstinetem, což v tehdejší době znamenalo být předmětem posměchu. Rád čítával knihy o misionářích a misijní zprávy. David o něm píše: „Můj otec svou laskavostí a přitažlivostí si otočil provázky od srdcí svých dětí kolem sebe, zachoval si mou trvalou vděčnost a úctu, neboť mi od mého dětství podával příklad stálé a vytrvalé zbožnosti." Oba rodiče byli pozoruhodně nadanými vypravěči příběhů. — Davidova maminka byla žena něžné povahy. Byla malá a jemná, s velmi jasnýma očima, které po ní zdědil její syn. Známý byl její smysl pro čistotu, který též předala svému synovi. Ani v nejnepohodlnějších dnech své práce v Africe Livingstone nepřestal úzkostlivě pečovat o svůj osobní vzhled. V rodině bylo pět dětí — Jan, David, Hanička, Karel a Anežka. Další dvě děti zemřely v raném mládí. Kázeň byla přísná v této rodině. Prutem se nešetřilo a David dostával občas svou dávku. Byl to chudý, ale velice šťastný domov. V prvních letech manželství patřili Livingstonovi k místnímu farnímu sboru, ale v době Davidových chlapeckých let, ovlivněni mocným kázáním jednoho horlivého amerického kazatele připojili se ke kongregačnímu sboru v Blackwell Lane, vzdálenému asi pět kilometrů odtud. Otec Livingstone se tu stal starším sboru a David později jeho členem.

Jako chlapec pásával David dobytek

u jednoho farmáře, který o něm vypravoval, že prý kde mohl, lehl si na zem a četl nějakou knihu. Jinak z raného dětství Davidova je nám známo poměrně málo. Byla to doba po napoleonských válkách. Rodina měla velmi malý příjem, a tak malý David už ve svých deseti letech byl nucen nastoupit práci v továrně. Pracovní podmínky byly neuvěřitelně tvrdé. V zimě v létě jej budili ráno v půl šesté do práce. Pak spěchal do továrny, kde pracoval ve vlhkém prostředí kromě přestávek k jídlu — až do osmi

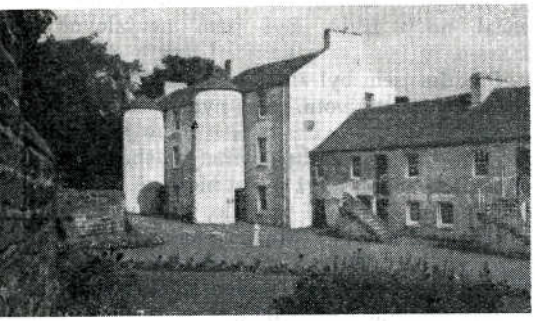

Rodný dům D. Livinstona

hodin večer. Pracoval na spřádacím stroji a navazoval přetržené nitě. Na stroji měl položenou latinskou gramatiku, aby mohl každý volný okamžik využít ke studiu. Děvčata mu s velkým potěšením kladla cívky na knihy a pak mu je shazovala s rámu. S ostatními chlapci navštěvoval večerní školu, která vždy trvala dvě hodiny. Ve svých třinácti letech se připojil ke zvláštní třídě, kde se vyučovalo latině. Doma pak studoval do půlnoci nebo dokud mu maminka nevzala knihu z rukou. Livingstone sám praví, že podmínky v jeho tehdejší práci velmi posilnily jeho schopnost soustředit se a přizpůsobit se později tančícím a zpívajícím di-

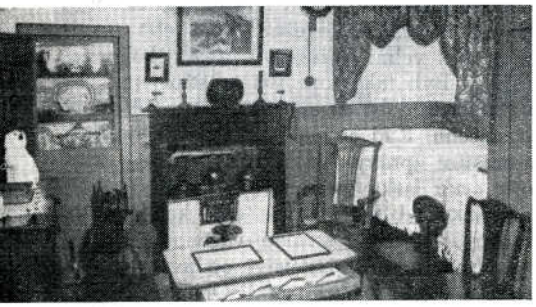

Místnost, ve které se Livingstone narodil

vochům v africké vesnici. Každého volného dne buď sám, nebo se svým bratrem chodil po polích a pahorcích a zkoumal rostliny i geologické zvláštnosti. Takto se cvičil v pozorování a v zapamatování, což jej učinilo později jedním z nejsmělejších a nejspolehlivějších pozorovatelů přírody, jaké kdy svět poznal. Ve svých šestnácti letech znal už výborně římské básníky Virgilia a Horatia.

Když mu bylo dvacet let, nalezl ve spisech dr. Thomase Dicka řešení problému, který jej dlouho trápil. Autor dokazoval, že pravá věda a náboženství si nemohou odporovat. V Dickových spisech našel Livingstone potvrzení svých vlastních názorů. Nalezl pokoj mysli a následující věta se stala trvalým spodním tónem celého jeho života: „V žáru lásky, kterým mne křesťanství nadchlo, rozhodl jsem se zasvětit svůj život zmírnění lidské bídy." V téže době se mu dostal do rukou spisek Karla Gutzlaffa z Holandské misijní společnosti, který prosil, aby byli do Číny vysláni lékařští misionáři. Po přečtení tohoto spisku bylo největším přáním Davidovým stát se misionářem, byť by to stálo jakékoli oběti. Největší překážkou k dosažení tohoto cíle mu byla chudoba. Teprve v devatenácti letech byl prohlášen za vyučeného dělníka na spřádacím stroji a mohl začít šetřit peníze. Práce byla také těžší a odpovědnější. Za čtyři roky samostatné práce v továrně a s malou finanční pomocí od rodiny byl schopen přihlásit se na lékařskou fakultu. V této době požádal také o přijetí do sboru. Vážní diakoni jej zkoušeli a rozhodli, že dva z jejich výboru budou mladého muže dále vyučovat a povedou jej v duchovním životě. Jeden z diakonů — tkadlec Arthur Anderson — velmi dobře ovlivnil mladého Davida, který miloval svého učitele a nepřestal jej obdivovat. Doba pětiměsíčního vzdělávání uplynula a Livingstone byl přijat jako řádný člen sboru.

V Blantyre bylo více charakterních a opravdových mužů jako Anderson. David nikdy nezapomněl na slova jednoho z nich, který mu řekl před svou smrtí: „Hochu, učiň náboženství svou každodenní záležitostí života, nikoli jen věcí chvilkového rozmaru. Neučiníš-li to, pokušení a jiné věci tě strhnou."

Na podzim roku 1836 vstoupil mladý misijní aspirant Livingstone do Andersonovy koleje, vynikající lékařské fakulty v Glasgow. Pro mladíka, který přišel z dělnického prostředí v Blantyre do svobodného života na koleji, to byla vzrušující zkušenost. David trpěl pocitem méněcennosti, neboť dosud byl většinou samoukem a jeho předchozí vzdělání nebylo ucelené. Jeho skromnost však odzbrojovala profesory. Brzy si získal mnoho přátel. Kromě lékařských přednášek účastnil se také kursů theologických. Volný čas takřka neznal. Jeho celoživotními přáteli se tu stali dr. Wadrlaw, do jehož sboru chodíval, dr. Graham, který učil chemii, a dr. Buchanan, profesor mediciny. Získal si v životě lidi vysokých hodnot a nikdy je neztratil. I když někteří na něj za čas zapomněli, opět se k němu vrátili. Livingstone udržoval s nimi čilou korespondenci v celých svazcích dopisů.

Na konci druhého roku nabídl David své služby Londýnské misijní společnosti, která měla jediný vznešený cíl — zvěstovat slavné evangelium pohanům. Se svým přítelem Josefem Moorem byl poslán na tříměsíční zkušební kurs ke kazateli Richardu Cecilovi v Essexu. Zde však neučinil příliš šťastné zkušenosti. Kazatel Cecil podal o něm zprávu, že je „těžkopádný ve svém chování a jeho venkovské mravy se dají těžko odstranit". Na druhé straně vydal o něm svědectví, že je „rozumný a klidný, dobré povahy a silného charakteru". Pravděpodobně také mluvil s výrazným západoskotským přízvukem. David se dovedl krásně veřejně pomodlit, ale v přítomnosti svého učitele a některých kritických studentů ztrácel odvahu. Kazatel Cecil nařídil, aby si připravili kázání, která jim opravil. Pak se mu museli naučit nazpaměť a přednést ve venkovském sboru. David si připravil kázání. Jednoho dne měl kázat místo nemocného duchovního ve Stanford Rivers. Přečetl úvodní text velmi pěkně, ale pak se mu zdálo, jako by mu kázání uteklo. Půlnoční tma přišla na něj a on zvolal: „Přátelé, zapomněl jsem všechno, co jsem měl říci!" Sestoupil s kazatelny a opustil modlitebnu. Učitel podal o něm nepříznivou zprávu. Bylo mu dáno několik dalších měsíců milosti. V této době byl však přijat znovu do dalších lékařských kursů v Londýně. Léta ztrávená na lékařské fakultě v Londýně patřila mezi nejšťastnější v jeho životě. Při přednáškách se setkával s lékaři a vědci první třídy. Za pomoci přítele dr. Bennetta měl přístup do nemocnic. Zde se seznámil s věhlasným zoologem profesorem Owenem, kterému později posílal hodnotné zprávy o africké zvířeně. V době svého studia mediciny v Londýně David vážně onemocněl překrvením jater a plicní chorobou. Odjel však do svého rodného Skotska, kde se velmi rychle uzdravil.

Livingstone chtěl zasvětit svůj život práci v misiích. Jelikož původní plán jet do Číny a pak do Západní Indie se nemohl uskutečnit, čekal dál na Boží vedení. Jednoho dne se setkal s mužem, který ovlivnil jeho život více než kdokoli jiný. Byl to dr. Robert Moffat, jeho pozdější tchán. Tento misionář pracoval pro Londýnskou misijní společnost v Jižní Africe od roku 1816. Původem také Skot, vyučen zahradníkem, proměnil poušť Kuruman v kvetoucí pole. Byla to pozoruhodná postava. Byl lidovým řečníkem a měl dar živého líčení. Moffat mu často vyprávěl o ránu, kdy stál na výšině a díval se směrem k severu, kde „stoupal kouř z tisíců vesnic, kde dosud evangelium nebylo zvěstováno". David mu položil otázku: „Myslíte, že bych se hodil pro Afriku?" „Ano," byla okamžitá odpověď, „jste-li ochoten opustit obydlenou půdu a jít na sever." Nic nemohlo znít mocněji pro mladého muže. Jako apoštol Pavel i on toužil stavět tam, kde jiní dosud nepoložili základy. Všechno bylo rychle dojednáno. Livingstone byl určen pro Kuruman, kde měl čekat na návrat dr. Moffata. Nic se mu tak nelíbilo jako toto rozhodnutí. Té noci děkoval Bohu a jeho srdce bylo naplněno radostí a pokojem. Byl přesvědčen, že jej Bůh dobře vede.

Uvědomil si, že nesmí ztrácet čas. Spěchal do Glasgowa a podrobil se lékařským zkouškám. Tam prý se dopustil menší chyby, že hodně diskutoval s examinátory. Všechno však dobře dopadlo. Nyní spěchal do svého rodného domu v Blantyre, odkud se měl vydat na dalekou, předalekou cestu.

O tom všem jsme slyšeli vyprávět, když jsme stáli v dělnickém domě v Blantyre. Celý život Livingstonův tu je postupně znázorněn v obrazech a reliéfech. Velký africký badatel a cestovatel vzpomíná na dobu od svého dětství až do roku 1840 a hlavně na své krušné dny mládí takto:

„Když se dívám zpět na ten život lopotování, nemohu jinak než děkovat, že vytvořil tak podstatnou část mé výchovy. Kdyby bylo možné, rád bych začal tento život znovu tímtéž pokorným způsobem a prošel bych stejně tvrdým výcvikem." (Misijní cesty, str. 6)

(Pokračování)

Prosíme čtenáře, aby si laskavě opravili větu na 9. straně 1. čísla ve druhém sloupci, která má správně znít: **Krátce řečeno, musíme žít v souladu s přírodou.**

POBYT IZRAELE V EGYPTĚ

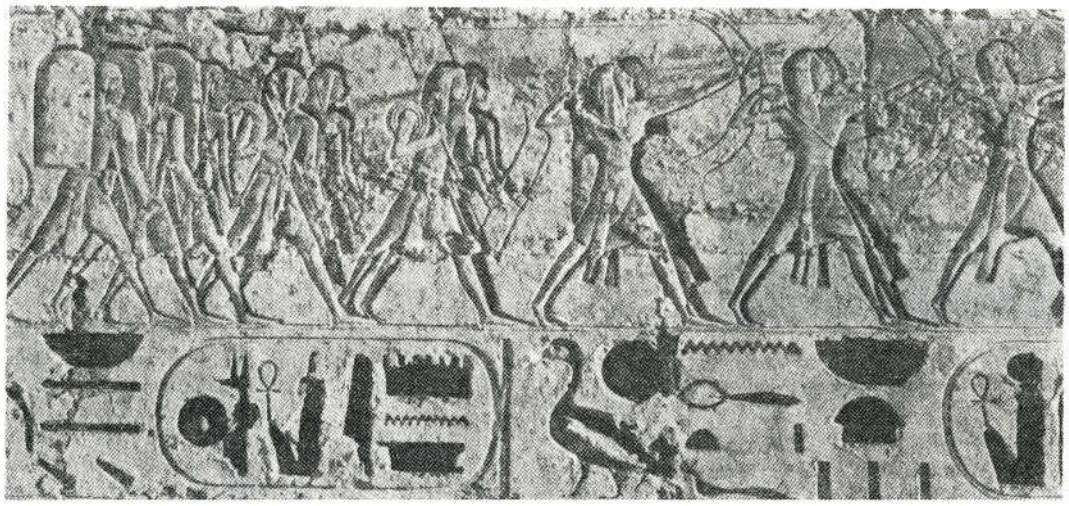

Ozdoba sloupu v chrámu Ramesse III. v Medinet Habu — pochodující armáda.

Hlava faraóna.

Během druhé poloviny 18. století př. Kr. národy, které přišly ze severu Asie, zaplavily západní Asii, Mezopotámii, Sýrii, Palestinu a Egypt. Území, kterými Asiaté prošli, nám umožnila poznat zvláštní opevnění, která stavěli během svého stěhování. Široké náspy, které obklopovaly jejich města, byly z udusané hlíny, někdy i z kamene a po vnějším obvodu byly opatřeny zdmi s předhradbím. Tyto národy zavedly nový druh hrnčířství a začaly používat válečné vozy tažené koňmi, které je činily po dlouhou dobu nepřemožitelnými.

Vetřelci byli nazváni Hyksové. Vládli v Egyptě přibližně 150 let. O těchto národech a jejich vládě víme velmi málo, protože Egypťané zničili po jejich vyhnání všechny důležité stavby vystavěné Hyksy a vymazali veškeré stopy po jejich pobytu. To, co známe, pochází z několika památek, které unikly zničení z několika pozdějších zpráv zmiňujících se o Hyksech.

Podle vlastních jmen, která se zachovala, někteří z Hykských králů byli Semité, zatímco ostatní se zdají být indoevropskými Hurity. Vládli Egyptu a západní části Asie z jejich hlavního města Avaris, položeného ve východní části nilské delty. Vládu v provinciích jejich království nechávali v rukou Egypťanů. Patrně jen velmi málo Hyksů skutečně vládlo nad celou zemí.

Tyto národy zajímají čtenáře bible, protože je pravděpodobné, že právě za jejich dynastie se Josef stal místodržitelem Egypta. Toto tvrzení se zakládá na časových údajích biblických autorů a na skutečnosti, že Josef měl k dispozici koně a vozy, postoupil na místo prvního ministra. (1 Moj 41, 43; 46, 5; 47, 17) Přítomnost nějakého Semity v nejvyšší vrstvě může vysvětlit jedině tím, že Egyptu v této době vládl mocnář, který měl stejný rasový původ.

Ale vše se změnilo v okamžiku, kdy princové z Théb, vládnoucí v Horním Egyptě, povstali proti nadvládě Hyksů. Sekenenre byl prvním z thébských vůdců, který se pokusil vyhnat cizince ze své země. Svou vzpouru zaplatil životem, pravděpodobně v nějaké bitvě. Jeho proražená lebka je zachována v káhirském muzeu. Můžeme na ní rozeznat několik vážných zranění, která svědčí o násilné smrti prince. Jeho synové Kamosis a Ahmosis pokračovali v odboji a podařilo se jim dobýt Avaris a vyhnat Hyksy s konečnou platností.

Králové, kteří osvobodili Egypt od uchvatitelů, byli považováni za národní hrdiny a založili 18. dynastii. Ačkoliv nám tito osvoboditelé zanechali nápisy, ve kterých se vychloubají svými hrdinskými činy, téměř vůbec se nezmiňují o svém boji proti Hyksům. Chtěli, aby i sama jména nenáviděných cizinců byla jejich národem zapomenuta. Kdyby vyprávění o této válce nebylo vyryto na stěně hrobu jednoho Ahmosisova vojáka, asi bychom o tomto údobí egyptských dějin neznali vůbec nic.

HROBKA EGYPTSKÉHO DŮSTOJNÍKA

Hrobka jednoho z Ahmosisových důstojníků, který se jmenoval stejně jako on, se nachází blízko vesničky El Mahameid, 85 km na jih od Luxoru, v ruinách starého Nekhetu, dnes nazývaného El-Kab, kdysi hlavního města jedné z provincií Horního Egypta. Zdi Nekhetu, staré téměř 4 000 let, jsou pozoruhodně zachovalé, lépe než všechno ostatní egyptské zdivo. Jsou široké 12 metrů a jsou vystavěny ze syrových cihel. Tvoří čtverec se stranou dlouhou 530 metrů. Z města již nic nezůstalo, ale zdi přetrvaly až dodnes.

Ahmosis z Nekhetu odpověděl na výzvu k osvobození Egypta krále Ahmosise z Théb a stal se jedním z hlavních důstojníků nilské flotily. Když se vrátil do svého rodného města s otroky, obtížen kořistí a odměněn králem četnými náhrdelníky, činil tak, jako každý urozený Egypťan, přípravy na svůj pohřeb. Podle vzoru svých předchůdců nechal hrob vyhloubit ve skalní stěně jednoho z okolních pahorků. Nechal se zobrazit na jedné zdi v první místnosti a před obraz umístil dlouhý nápis, pozoruhodně dobře zachovalý, kde popisuje své boje proti Hyksům. Je to nejpodrobnější zpráva o této válce, jakou máme. Uvedeme z ní stručný výtah.

Ahmosis vypráví, jak se plavil s králem po Nilu, líčí několik střetnutí s nepřítelem a pak následuje popisování první velké bitvy o Avaris. „Bojoval jsem chrabře po boku jeho veličenstva," říká. Jako vrchní velitel lodi, nazvané „Ten, který se zjeví v Memfis", se účastnil dlouhého obležení Avaris. Ještě několikrát se proslavil hrdinskými činy, zmocnil se kořisti značné hodnoty, zabil jednoho Hyksa a za to všechno obdržel královské vyznamenání zvané „Zlato chrabrosti".

Ve druhé bitvě opět získal kořist, zabil dalšího nepřítele, jehož useknutá ruka byla přinesena králi jako trofej, za což se mu dostalo dobré odměny.

V knize Soudců (8, 6) nacha-

Egyptská loď plavící se k Abydosu. Nalezeno v Senetově hrobu na pohřebištích v Thébách.

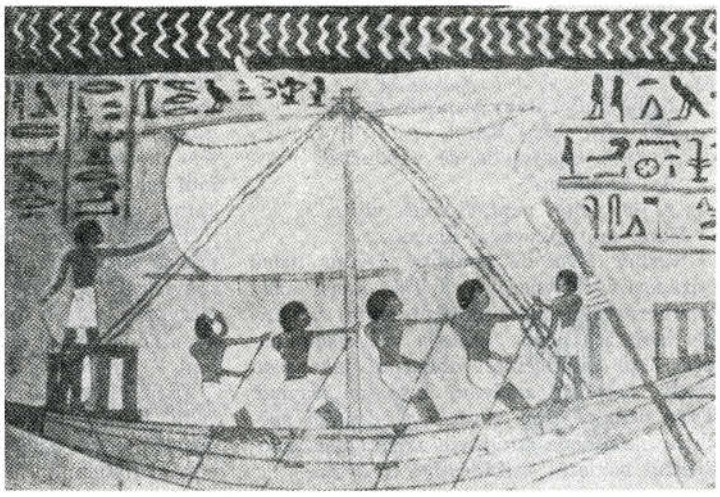

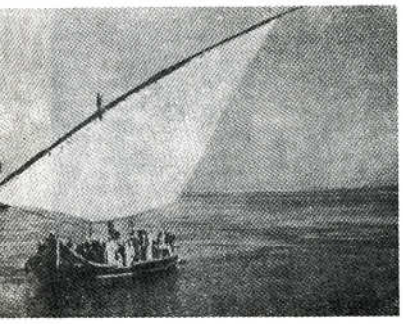

Loďka s jedním stožárem a jednou plachtou, jaká se používá na Nilu.

zíme zmínku o tomto egyptském zvyku, který spočíval v useknutí protivníkovy ruky.
Zdá se, že v tomto boji zvítězili Hyksové, protože Egypťané se stáhli na jih země, kde se odehrála následující bitva. Tam Ahmosis vykonal skvělý čin. Přeplaval řeku, přirazil k nepřátelskému břehu, zajal jednoho z protivníků a přivedl jej do svého tábora. Tento velký čin se dostal k sluchu krále, který mu udělil další odměnu. Tentokrát byli Hyksové poraženi a jejich hlavní město po novém obležení dobyto. Ahmosis si přivedl z Avaris čtyři vězně, jednoho muže a tři ženy, které mu dal král jako otroky.
Hyksové byli vyhnáni, ale udrželi si Sarohem na jihu Palestiny, ze kterého si udělali nové hlavní město. Toto město bylo později přiděleno Judovu kmeni (Joz 19, 6). Král Ahmosis se tři roky pokoušel, nebo podnikl tři roční výpravy — text není zcela jasný — aby se zmocnil Sarohem. Ahmosis — důstojník, když zajal dvě ženy a zabil jednoho muže, si činil ještě nároky na povýšení. Opět dostal odměnu od krále a jako dar dvě ženy-otrokyně.
Pád Sarohem znamenal konec nepřátelství mezi Egypťany a Hyksy. Ti, kteří unikli krveprolití, uprchli na sever. Někteří egyptští králové se ještě příležitostně střetli s Hyksy v Palestině, ale ti již nehráli v historii starověku rozhodující roli.

OTROCTVÍ IZRAELITŮ

Když byli uchvatitelé vyhnáni, vítězní thébští králové, kteří divoce nenáviděli své utlačovatele, učinili z Hebrejců své otroky. Ahmosis ve svém hrobě napsal jména devatenácti otroků, které mu daroval král jako odměnu za jeho účast při osvobozování země. Protože několik otroků mělo semitská jména, můžeme předpokládat, že se jednalo o Hebrejce. Je mezi nimi i jméno nějakého Tamaziáše, které připomíná jméno biblického Amaziáše (2 Par 17, 16) a jména Astarimi a Hari, která jsou rovněž semitská i když je v bibli nenalézáme. Jeden z otroků je jednoduše nazván „Asiatský", což nás nenechává na pochybách o jeho původu. Ale mezi těmi, kteří měli egyptská jména, mohli být i někteří Semité nebo dokonce Hebrejové, protože v 2. Mojžíšově nacházíme i jména egyptská: Mojžíš, Maria, Fines . . .
Vítězní králové z Théb založili mocnou 18. dynastii a tak dali základ nové říši. Zotročili Izraelský národ. Bible je označuje jako „neznající Josefa" (2 Moj 1, 8). Autor druhé knihy Mojžíšovy upozorňuje, že tito králové neuznávali dobro, kterého se Egyptu dostalo za Josefovy služby, protože byl Semita a sloužil utlačovateli. Pro Thébské Josefovo dílo nic neznamenalo. A co víc, bezpochyby jej obvinili, že ochudil národ během sedmi hladových let tím, že převedl všechen majetek Egypťanů do královského vlastnictví, jak o tom vypráví text první knihy Mojžíšovy. Tuto neobyčejnou událost potvrzuje skutečnost, že po znovudobytí země Egypťany, nenacházíme žádné vlastnické právo jednotlivce. Faraónové a kněží tedy vlastnili celé území a vládcové je postupně rozdělovali mezi ty, kteří se zasloužili o osvobození země.
Hebrejci se po vyhnání Hyksů dostali do tragické situace. Ale bez tohoto otroctví by dítky Izraele nikdy nechtěly opustit úrodnou oblast Gesen a vydat se vstříc nejisté budoucnosti v Palestině. Nakonec by se smísily s Egypťany a ztratily by svou jedinečnost jako Bohem vyvolený národ. Tento útisk měl tedy šťastné následky.

Dr. S. Horn

KÁVA *a žaludeční vředy*

Karel, vynikající právník, seděl u svého ošetřujícího lékaře, který naslouchal tolik již známému příběhu. Karel má opět své potíže. Ctižádostivě usiloval, aby zvládl všechny povinnosti, které si nabral, a to bylo nad jeho síly. Ohlásil se žaludek.

„Pane doktore, v noci mě probudí palčivá bolest žaludku. Vždy 1—2 hodiny po jídle mám hlodavý pocit, jako bych měl hlad. Když vypiji trochu mléka nebo užiji sodu, bolest povolí. Ale poslední dobou jsou záchvaty častější. Žaludek mě pálí jako oheň."

„Karle, nehoní vás práce?" tázal se lékař, který pacienta znal již od dětství.

„To ano! Často u ní vysedávám dlouho do noci. Po ruce mám hrnek s kávou, abych se udržel, dokud nezpracuji vše, co se mi nakupilo. A mimo toho ještě studuji jazyky."

„Kolik šálků kávy vypijete denně?"

„Asi šest," řekl Karel.

„A kolik cigaret denně vykouříte?"

„Asi krabičku."

„A jíte velmi nepravidelně, viďte."

Karel jen pokyvoval hlavou.

Karlův život je podobný životu tisíců ctižádostivých, energických lidí, kteří každý den nerozvážně přestupují zdravotní zákony. Ti, kteří žijí příliš rychle a ve velkém napětí, trpí žaludečními obtížemi, jako jsou vředy, nervózní zažívání a špatné trávení. Tyto nemoce jsou zaviněny dnešním spěchem a shonem, stroji a hlukem. Jsou zplodinami moderní, ctižádostivé civilizace.

Takový pracovitý člověk houževnatě zápasí s časem, až pocítí krutou nevolnost a bolest v žaludku. Ta je varovným signálem, aby zpomalil chod svého dynama a má ho upozornit: „Nespěchej tolik! Zvolni tempo. Odpočiň si." Takový stav je důkazem, že žaludek se bouří proti nepravidelnosti v jídle a spánku. Dráždivé pokrmy a nápoje i hazardní způsob života vyčerpávají zásoby těla a přivedou posléze zaručeně i největšího siláka do ordinace lékaře.

Dvanácterníkový neboli peptický vřed provází takřka výhradně buď úspěšné lidi v povolání, anebo ty, kteří jsou vnitřně nevyrovnaní a nespokojení. Jistý známý lékař jednou prohlásil: „Hledáte-li zdatného a podnikavého pracovníka, najdete ho nejsnáze mezi pacienty s duodenálním vředem. Ten je vždy prvý na nohou," vysvětlil. Ale vředy se nevyskytují už jen u podnikavých jedinců. Ani ženy v domácnosti, studenti a umělci nejsou v dnešní době imunní vůči této chorobě. Dvanácterníkový vřed se dnes řadí na desáté místo v seznamu osudných chronických onemocnění a je na vzestupu.

Příčina tohoto onemocnění není dosud přesně stanovena. Ale zdá se, že je v úzké souvislosti s duševním stavem pacienta. Nervózní způsob dnešního života — včetně denního požívání dráždidel jako kávy a koření — přispívá k žaludečním obtížím.

Jistý vynikající fyziolog, který zkoumal velmi horlivě problém duodenálních vředů, přinesl těmto pacientům velkou úlevu. Po několikatýdenním přesném klinickém a laboratorním průzkumu potvrdil názor odborníků: Nápoje obsahující kofein, jako je káva, kofola, apod., škodí pacientům, kteří mají sklon k tvorbě vředu.

Tento lékař na základě svého studia prohlásil, že pacienti se sklonem k vředům, musí s ohledem na reakci kyseliny omezit na minimum nápoje, obsahující kofein. Tyto nápoje totiž nepůsobí u vředové choroby neutralizaci žaludeční kyseliny, ale vedou naopak ke zvýšené sekreci žaludeční šťávy. Také působí změny v žaludečních buňkách, takže sliznice žaludku se snadno poškodí.

Káva nejenže zvyšuje překyselení žaludku, ale silně dráždí i centrální nervový systém, zrychluje srdeční činnost a zvyšuje krevní tlak. Šálek kávy po ránu, bez kterého se už někteří lidé nemohou obejít, je příči-

nou umělého vydráždění nervového ústrojí. Co nevidět nezůstanou při tomto jednom šálku. Dopoledne musí vypít další šálek, aby se „sebrali". Žel, že užívání všech povzbuzujících drog, mezi něž patří i kofein v kávě, sice přechodně vzpruží, ale záhy se dostaví opět skleslost. Člověk si proto vypije další šálek kávy, a tak si zvyká na pití veškerých nápojů, obsahujících kofein.

Uvědomíme-li si, že průměrný šálek kávy obsahuje 1,5 — 2 zrna kofeinu, zděsíme se nad celkovou denní dávkou, kterou někteří lidé vypijí. Kdyby si tělo na tento jed postupně nezvykalo, nemohly by bičované nervy vydržet strašný nápor takových dávek kofeinu.

V krajním případě — při komatu — podávají lékaři pacientovi dávku 7,5 zrn kofeinu. Toto množství se rovná 4—5 šálkům kávy. Pacient je tímto nárazem často tak šokován, že se probere z těžké strnulosti. Z toho poznáváme, jak silný účinek má kofein na mozek. A přesto jej milióny lidí denně takto vydražďují malými dávkami kofeinu v kávě.

Jak tedy působí kofein na člověka, který má sklon k vředům? Takový jedinec je stejně již nervózní a napnutý a dráždí-li nervy kávou, natahuje „péro svých hodin" ještě víc. Káva ho vzpruží, přidává napětí. Zvyšuje krevní tlak tím, že se stáhnou drobné cévičky a srdce je vzbuzeno k rychlejší a silnější činnosti. Žaludek však vylučuje zvýšené množství kyseliny a hrozí zde nebezpečí vzniku žaludečního vředu.

Pití kávy, jež mnozí lidé považují za oddech mezi prací, je vlastně „bičováním" organismu. Mozek a nervy jsou unaveny a touží po klidu. Člověk však, místo aby si lehl a pár minut odpočinul nebo i zdřímnul, kofeinem bičuje svůj znavený nervový systém k činnosti. Mozek a nervy prosí o klid, ale člověk nedbá na varovný signál, shltne šálek kávy a žene se střemhlav dál — na červenou. Nervové ústrojí může být posléze přepnuté, že povolí jako přetažené péro v hodinách a pacient se zhroutí nebo onemocní.

Mnozí spoléhají na tento povzbuzující účinek kávy, aby mohli do noci studovat, pracovat nebo jezdit. Přepínáme-li ovšem nervové síly až k bodu krajní únavy a pak se drogou vybičujeme, postupujeme proti všem zdravotním zákonům.

Ten, kdo si chce vyléčit žaludek, musí se varovat všech povzbuzujících a varovných prostředků. Musí vést klidný, spořádaný život bez umělých dráždidel, jakými jsou: káva, tabák a alkohol. Musí chodit včas a pravidelně spát a dodržovat pravidelnost i v jídle a práci. Musí jíst nedráždivou stravu, v akutním stadiu možná velmi jemnou, a nesmí žít ve stálém napětí.

Žel, že lékař, který radil Karlovi, musel mu nejenom toto všechno říci, ale nakonec ještě dodal: „Karle, nikdo vám nezaručí, že se dvanácterníkový vřed úplně vyléčí. Sice o to stále usilujeme, ale tato nemoc se ráda vrací. Záleží na tom, jak budete dodržovat mé rady. Uposlechnete-li je do puntíku, snížíte-li starosti a napětí na minimum, zanecháte-li dráždidla a budete pravidelně jíst, spát a cvičit, měl byste být brzy zase v pořádku."

Dr. J. F.

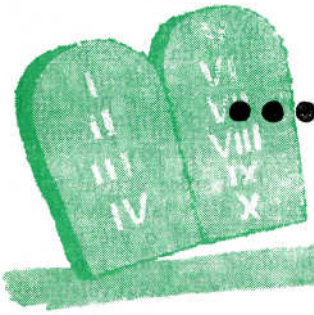

...a přikázání jeho zachovávej!

PŘIKÁZÁNÍ DRUHÉ
NEUČINÍŠ SOBĚ RYTINY

Již od stvoření si lidé vytvářejí neustále se měnící „veřejnou představu" o Bohu. V bibli čteme, že když člověk vyšel z ruky Stvořitele, byl dokonalý a podle Božího obrazu. (1 Moj 1, 26) Kdyby neposlušnost a zlo nevstoupily do dějin této planety, nebyl by dokonalý obraz laskavého Boha nikdy zmařen. Hřích ovšem způsobil, že lidé dnes mají úplně zvrácené představy o Bohu.

Z té směsice zmatených názorů na Boha připomeňme si alespoň některé, s nimiž se v našem prostředí nejčastěji můžeme setkávat:

Bůh je duch, který nemá tělo a netvoří bytost;

Bůh je pomstychtivá bytost, která má na svědomí všechnu bídu a zkaženost světa;

Bůh je denominační rádce, jemuž nezáleží na rozdílu vyznání;

Bůh je vzdálená bytost, ke které se lze přiblížit jedině pomocí obřadů, symbolů, uznávaných prostředníků nebo obrazů.

Když Bůh dal Mojžíšovi na Sinaji Desatero, poodhalil clonu, zastírající jeho pravý charakter. A je to právě druhé přikázání, které prozrazuje, že Bůh není jen nesmlouvavě přísný a důsledný ve varování, ale že člověka vybízí s něhou a dává mu laskavé ujištění. V prvním přikázání se Bůh představuje jako slavný vysvoboditel z otroctví a činí si jako prvý nárok na jejich úctu. Ve druhém přikázání jim připomíná, že v jeho rukou je spravedlnost a milosrdenství a že mají být věrni jen jemu. Sluchu moderního člověka to však zní podivně: „Neučiníš sobě rytiny, ani jakého podobenství těch věcí, kteréž jsou na nebi svrchu, ani těch, kteréž na zemi dole, ani těch, kteréž u vodách pod zemí. Nebudeš se jim klaněti, ani jich ctíti. Nebo já jsem Hospodin Bůh tvůj, Bůh silný, horlivý, navštěvující nepravost otců na synech do třetího i čtvrtého pokolení těch, kteříž nenávidí mne. A činící milosrdenství nad tisíci těmi, kteříž mne milují a ostříhají přikázání mých." (2 Moj 20, 4—6)

I když se toto přikázání zdá být zvláštní, přece představuje jasné požadavky, jež musí pochopit Indián, uctívající totem i primitivní domorodec, obětující četným bohům džungle. Skutečnost již často dokázala, že pohané, kteří pochopili, že Bůh je Bohem velkého milosrdenství a osobní lásky, zavrhli snáze kamenné a dřevěné bůžky, kteří neznají slitování, než průměrný civilizovaný člověk své celoživotní zamilované hříchy.

EXISTUJE JEŠTĚ DNES MODLÁŘSTVÍ?

Povšimněme si, jak dnešní průměrný člověk je lhostejný k tomuto významnému přikázání Desatera, jež zapovídá falešné uctívání nejenom pohanských bohů, ale i živého Boha — Stvořitele. Zdá se mu, že toto přikázání se nehodí do dnešní moderní doby a proto říká: Kdopak se ve dvacátém století klaní modlám? Kde je Dágon, filištínský bůh, představující rybu nebo Bál, bůh slunce? Kde jsou rušné chrámy bohyně Diany a oplzlé obřady Astarty? Je sice pravda, že s Venuší se setkáváme v každém uměleckém muzeu, ale kde najdeme oblíbeného římského boha Backcha, zasvěceného hýření a vínu?

Bohové? Dnes? Nebuďte směšní! Ti patří ke starým pověrám, a my přece žijeme v osvíceném věku. — Tak uvažují moderní lidé — a nepopírejme, že i lidé založení nábožensky. Proto se domnívají, že se jich netýká Boží výstraha proti bohům. Lidé mají za to, že druhé přikázání se týká pohanů, a v žádném případě ne křesťanských věřících. Nezapomeňme však, že toto přikázání nebylo určeno pohanům, ale těm, kteří tvrdí, že znají pravého Boha. Bůh je totiž dal všem, kteří ho milují a ostříhají jeho přikázání.

JEN DUCHOVNÍ ČLOVĚK POCHOPÍ, JAK MÁ UCTÍVAT BOHA

Když se Ježíš setkal se Samaritánkou u Jákobovy studny, považoval za nutné ukázat jí, že Bůh se neomezuje na žádný chrám ani oltář nebo na některou zemi. Řekl: „Bůh je duch a kteří jej uctívají, musí jej uctívati v duchu a v pravdě." (Jan 4, 24) Lidé, kteří uznávají v životě jen to, co chápou svými pěti smysly, těžko pochopí, že Bůh

je všude přítomen. Proto se jej snaží představovat nejrůznějšími viditelnými symboly, které potom uctívají. V takových případech je omezena Boží velebnost, moudrost a sláva a je vázána na zemské předměty, které lidé uctívají. Pokud se lidé neklanějí živému Bohu, je satanu lhostejné, co uctívají.

V době Kristově zastřeli farizeové své názory na Boha staletými tradicemi. Vychloubali se dobrými skutky a honosnými modlitbami. Byli pyšní na svůj chrám a na jeho slavné vybavení. Okázale dávali desátky a honosili se obřadným umýváním.

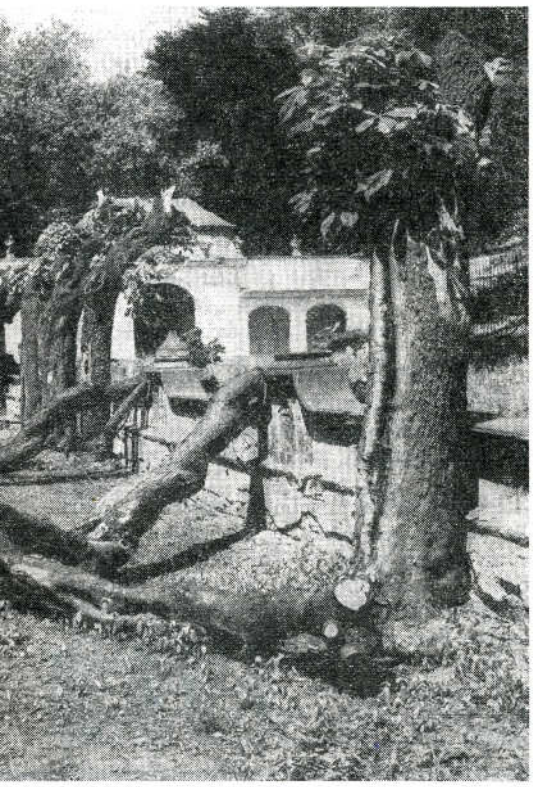

Ježíš však odhalil jejich prázdnou neupřímnost a přetvářku a pochválil kajícího publikána a zkroušenou Magdalenu. Dokonce ani kněží jeho dnů v něm neviděli zaslíbeného Mesiáše. Stejně tak i dnes jsou mnozí, kteří nechápou Ježíšova slova, jež řekl Filipovi: „Kdo vidí mne, vidí Otce." (Jan 14, 9)

RŮZNÉ SYMBOLY

Tím, že lidé ztratili dostatečný duchovní rozhled, chtěli si Boha přiblížit sochami, obrazy a jinými symboly. Již v dávných dobách se tyto věci staly ohniskem bohoslužby a mnozí si ji ani dnes nedovedou představit bez těchto symbolů. Je pravda, že mnozí přívrženci a ctitelé těchto posvátných symbolů upřímně protestují, že vlastně tyto symboly neuctívají. Ovšem už jejich postoj odporuje jasnému příkazu: „Nebudeš se jim klaněti!" (Ve smyslu původního textu: Nebudeš se před nimi sklánět.) Ve starozákonní době byli lidé, kteří ústy vyznávali, že věří v Boha, přitom však obětovali u pohanských oltářů. O nich Bůh řekl: „Hospodina ctili, však přece bohům svým sloužili." (2 Král 17, 33) Jak šťastni jsou lidé, kteří při studiu Písma poznají, že věčný Bůh a živý Spasitel se nespokojí s rozdělenou úctou.

Druhé přikázání neodsuzuje bohoslužbu „v okrase svatosti". Nezakazuje zřizování důstojných a krásných svatyní, zasvěcených slávě Božího jména. Není ani proti inspirovanému náboženskému umění, které chce věřícímu přiblížit velká dramatická témata Starého a Nového zákona. Ovšem ono také neodměňuje jednotvárný asketizmus, který nevidí nic krásného ve velkých hudebních oratoriích, složených k Boží slávě. Písmo slibuje požehnání a zaslíbení o odměně všemu, co slouží k Boží slávě, k vyvýšení jeho pravdy a co podporuje opravdovou zbožnost i horlivou víru. Toto přikázání je proti způsobu uctívání, k němuž lidé došli překrucováním Písma.

NEVĚDOMÉ MODLÁŘSTVÍ

Nepřehlédněme však i onu skutečnost, že jsou milióny křesťanů, kteří porušují druhé přikázání, ačkoli se sami rozhodně stavějí proti myšlence klanění se modlám. Nechtějí mít nic společného s těmi, kteří uctívají posvátné symboly nebo se klanějí obrazům. Všední zájmy těchto lidí však spotřebují veškerý jejich volný čas a energii, takže se ve skutečnosti klanějí modlám jako pohané.

V pátém ročníku Křesťanství dneška představuje dvacet čtyři vynikajících theologických znalců bible moderní bohy dneška. Jejich svědectví je velkým obviněním uctívání sobeckých zájmů moderního křesťanství. Tito mužové želí toho, že Kristovy zásady a nauky ustupují ideám, jež byly prvotnímu křesťanství nejenom neznámé, ale dokonce stály v příkrém rozporu s nimi.

Trefně to vyjádřil jistý křesťanský profesor z jedné americké university, když napsal: „Ve svých srdcích máme sice vkořeněnu touhu po životě věčném, ale ztratili jsme pojem nekonečna a naději na věčnost. Zapomínáme, že jsme zde poutníky a že tato země není naším trvalým domovem."

Jiný křesťanský universitní profesor vyznává: „Zabýváme se tolik materiálními statky, že zapomínáme, že jsou Božím darem. Vždyť hlavním cílem člověka je oslavovat Boha a mít s ním věčné společenství a ne vlastnit dům s koupalištěm." A z řad evropských křesťanů připomeňme hlas dnes již zesnulého Karla Bartha z basilejské university, který vytýkal církvi, že uctívá „obrazy člověka, světa a Boha, jež si vlastními prostředky vytvořila", místo aby dokázala, že „věří v Boha, který oprostil člověka od všech falešných bohů".

Jestliže si v těchto hmotných hodnotách libuje člověk nevěřící, je to pochopitelné. Velkou duchovní tragédií však je, že tyto zájmy o hmotné hodnoty pronikly do církve a zastínily z velké části její smysl pro její hlavní poslání.

Jak můžeme probudit tuto generaci křesťanů, aby pochopila, že musí zachovávat druhé přikázání, chce-li získat slíbené požehnání z jeho plnění vyplývající? Existuje jen jeden lék pro tuto všeobecnou duchovní nemoc církve, a to je návrat k prvému přikázání ve světle kříže.

V prvním přikázání se Bůh představuje jakožto vysvoboditel a zákonodárce. Aby se však nikdo nezalekl jeho přísných požadavků, přichází k nám znovu na Golgatě v osobě svého syna — Vykupitele, jenž chce zachránit všechny, kteří v něm přistupují k Bohu. (Žid 7, 25) Zde na kříži poznáváme naplnění předivného zaslíbení druhého přikázání: „Činíce milosrdenství nad tisíci těmi, kteří mne milují a ostříhají přikázání mých." (2 Moj 20, 6) Na kříži se setkala neměnná pravda zákona s milosrdenstvím oběti a „spravedlnost a pokoj daly sobě políbení". (Žalm 85, 11)

KŘÍŽ V KŘESŤANSKÉ BOHOSLUŽBĚ

Z toho všeho nyní vyplývá otázka: Nemáme tedy uctívat kříž? Nemají si ho hříšníci vážit, když na něm Bůh dovolil obětovat svého Syna? Nemáme se sklánět před tímto symbolem Spasitelovy umírající lásky? Lidé, kteří se takto táží, nechápou zdaleka význam Golgoty. Neuvědomují si, že máme uctívat živého Krista, „který se vždy ochotně přimlouvá za nás", a ne umírajícího Spasitele. Pavel dokazuje, že se chlubil křížem Ježíše Krista, ale současně prohlašuje: „Já jizvy Pána Ježíše nosím na svém těle" (Gal 6, 17). Jizvy obětavé služby jsou pro nás před Bohem lepším doporučením než nošení posvátných symbolů.

Druhé přikázání mluví okázalému nebo nesčetněkrát opakovanému uctívání Boha pouhými ústy. Nemáme-li totiž skutečné a osobní společenství s Bohem skrze jeho Ducha, je veškerá naše bohoslužba marná. Toto obecenství nenahradí žádné náhražky. Bez zásluhy jsou i složité obřady a uctívání posvátných symbolů. Můžeme obdivovat gotiku krásných chrámů a umělecky zpracované výjevy Kristova života a díla na oknech, můžeme se mu posvětit úchvatnou hudbou a vynikajícími proslovy. Bůh přijme vše. Nesmíme však zapomínat na to, že pravým místem bohoslužby je srdce, očištěné a posvěcené jeho milostí. Řekl: „Oběti Boží duch zkroušený; srdcem zkroušeným a potřeným, Bože, nezhrzíš." (Žalm 51, 19)

Pak budeme na oltáři srdce uctívat Boha nejen jako vykupitele, ale i jako stvořitele; nejen jako Hospodina, který o vše pečuje, ale též jako „Emanuele — Boha s námi"; nejen v jeho ponížení, ale i v jeho velebnosti; nejen jako betlémské děťátko, ale jako Krále králů a Pána pánů.

H. T.

Jak znáš svou bibli?

KDO TO ŘEKL A KOMU

1. **Filištínští na tě!**
2. **Aj, já k smrti se blížím, k čemu mi tedy to prvorozenství.**
3. **Což jsem pes, že jdeš proti mně s holí?**
4. **Zdaliž jsem já strážným bratra svého?**
5. **Neřekl vám Bůh: Nebudete jísti z každého stromu rajského?**
6. **Jak bych tedy učinil takovou nešlechetnost a hřešil i proti Bohu?**
7. **Otec můj trestal vás bičíky, ale já trestati vás budu biči uzlovatými.**
8. **Jdi pojez a napi se, nebo aj, zvuk velikého deště.**
9. **Jsi ty syn můj Ezau?**
10. **Ještě vždy trváš v své upřímnosti?**

Odpovědi:
1. Dalila Samsonovi (Soud 16, 12); 2. Ezau Jákobovi (1 Modj 25, 32); 3. Goliáš Davidovi (1 Sam 17, 43); 4. Kain Bohu (1 Moj 4, 9); 5. had Evě (1 Moj 3, 1); 6. Josef manželce Putifara (1 Moj 39, 9); 7. Roboám národu Izraelskému (1 Král 12, 11); 8. Eliáš Achabovi (1 Král 18, 41); 9. Izák Jákobovi (1 Moj 27, 24); 10. Jobova žena svému muži (Job 2, 9).

ZAČÁTEK CESTY

„Každý začátek je těžký!" říká známé přísloví. Jako všechna přísloví je také toto částečně pravdivé. Nesmí se totiž zevšeobecňovat. Samozřejmě, že počátek výchovy má svoje těžkosti, ale jistě také známe větu: „Malé děti — malé starosti, velké děti — velké starosti." Také k tomu se vztahuje mnoho výjimek, avšak jednomu se můžeme naučit: Začátek nemusí být vždy ten nejtěžší úsek cesty.

Začátek, o němž mluvíme zde, má vlastně jen samé šťastné stránky. Již samo zjištění, že přijde děťátko, je v každém normálním případě radostným vzruchem pro rodinu a manželství. Pak moment překvapení: nastávající maminka vypráví „sladké tajemství" nejlepším přítelkyním. Většinou se roznese tato zpráva rychleji, než je zúčastněným příjemné. Ale dlouho by se to stejně nedalo ukrýt.

Pak se dělají přípravy. Nakupuje se prádélko, postýlka, kočárek. Vybírá se jméno. Všechno to způsobuje příjemné vzrušení u mladé maminky a někdy také u nastávajícího otce.

Tak je tomu v normálním případě. Ale stává se, a dokonce ne zřídka, že si mladí manželé dítě ještě nepřejí. Snad mají malé finanční příjmy a chtějí si ještě zařídit byt. Možná, že mladý muž ještě studuje a nemá ukončené vzdělání. A najednou zazní: „Přijde děťátko!" Vyvstane mnoho problémů a některé mohou mít rozhodující vliv na pozdější výchovu. Vnější potíže, které jsou většinou materiálního rázu, dají se vždy nějakým způsobem urovnat. Mladí lidé se uskrovní nebo obdrží neočekávanou pomoc, ale mnohem dalekosáhlejší mohou být vnitřní problémy.

Na prvním místě je to egoismus. Mladí lidé teprve uzavřeli manželství. Mají velké plány, chtějí si vybudovat slušnou existenci. K tomu potřebují nerozdělené síly. Mají své sny o krásných dovolených v cizině. Dítě bude překážkou. Jak to bude s večerními návštěvami u přátel a s výlety o nedělích? Nenávratně je pryč čas, který mohli užívat podle libosti. Malý občánek má své požadavky. Život bude usměrněn do jiných kolejí, a proto se mnozí mladí handrkují s osudem.

Ať si nikdy nemyslí, že duševní nesoulad matky nemá vliv na nenarozené děťátko. Na základě mnohých bádání dnes už víme, že nervovým a krevním spojením je mezi matkou a dítětem v těhotenství ten nejužší vztah a nejtěsnější spojení. Když mladí lidé mají jistotu, že dítě je na cestě, neměli by se dlouho zabývat negativními pocity. Právě v tomto období by měly být pocity pod zvlášť silnou kontrolou. Střízlivé a uvědomělé zhodnocení nové situace pomůže obvykle překlenout první kritickou fázi. Musí si uvědomit, že se nedá nic změnit, a zvláště, že za to není odpovědné to malé vznikající stvořeníčko. Nikdy by nemělo pocítit, že přišlo na svět nechtěně. To platí už pro údobí těhotenství. Všechny silné zážitky nastávající matky přenášejí se na embryo.

Manželé by měli brát v úvahu ještě silnější měřítko. „Dědictví od Hospodina jsou dítky, a plod života mzda." (Žalm 127, 3) Nenamítejte, že tento biblický verš je z doby, kdy bohatství rodiny bylo měřeno počtem dětí a že dnes vládnou zcela jiné okolnosti. Je sice pravda, že ve světě je dnes snaha o omezení porodnosti. Jsou k tomu jistě oprávněné důvody. Ale věřící rodiče se řídí shora uvedeným veršem Písma. Najednou pocítí něco z odpovědnosti, které je už nikdo a nic nezprostí. V prvé řadě rodiče mají odpovědnost za tento dar Boží, ať již chtěný nebo nechtěný. Kritická fáze je po prvním šoku rychle zlikvidována. Věřící lidé si vzpomenou v této situaci na Boží slovo: „Víme pak, že milujícím Boha všechny věci napomáhají k dobrému" (Řím 8, 28) a získají odvahu k novému začátku. Tato odvaha se projeví i u těch rodičů, kteří si ještě nepřáli dítě. Projeví se u nich rys uvědomělého rodičovství: radost z plánování, příprava, uvědomělé prožívání nenápadného růstu a dozrávání nenarozeného a konečně nepochopitelný zázrak zrození.

KOJENEC

V několika kapitolách na pokračování se chceme v této rubrice zabývat zvláště výchovnými otázkami. Snad by se zdálo, že do výchovného období nespadá kojenecký věk. Mnozí se domnívají, že první měsíce života kojence nemají nic společného s výchovou.

Uvědomme si nejdříve jednu skutečnost. Přibližně po jednom roce života dosáhne človíček toho stupně vývoje, který mají kupříkladu někteří savci hned při

svém narození. Kdyby i novorozeně mělo být na tomto stupni vývoje, pak by muselo těhotenství trvat asi 20 měsíců. V prvém roce života musí kojenec uzrát nejdříve biologicky. V protikladu s ostatními savci, kteří právě díky vrozenému instinktu jsou ihned životaschopní, je lidský kojenec bezpodmínečně odkázán na pomoc druhého.

V tomto směru jsou známé některé okolnosti. Ukažme si je na negativním příkladu. Známe určité vývojové potíže, které se téměř nevyskytují v rodinách, nýbrž v dětských domovech nebo léčebných ústavech. U kojenců v tomto prostředí pozorujeme nechutenství a zažívací potíže, které často vedou až k úplnému vysílení. Všechny tyto potíže pramení z chybějícího „rodinného tepla". Poznali jsme, že kojenec se neumí postarat sám o sebe. Potřebuje péči a ochranu. Když to vykonávají jedině pracovnice z povolání, jak je tomu v dětských domovech, duševní vývoj kojence zaostává. Nejdokonalejší péče o tělo, jakkoli odborně prováděná, nestačí k tomu, aby povzbudila vnitřní život kojence. Péče matky umožňuje jemnému stvoření první vývoj tělesných, duševních i duchovních schopností. Protože všechny tři tvoří jednotu, nestačí pouze péče o tělo. Proto nejmenší děti dáváme jen ve výjimečných případech do ústavů, jelikož zde vždy hrozí uvedené nebezpečí. Potíže mizí obyčejně velice rychle, jakmile se děťátko dostane opět do mateřské péče. Kojenec nevyžaduje jen potravu a čistotu. Rovněž tak důležitá je láska a něžnost. To jsou však pojmy, které patří do výchovy. Rodiče mají co dělat s výchovou už tehdy, když chovají své dítě v náručí jako kojence. To už vlastně vychovávají. Nejsou to nějaká zvláštní vychovatelská pravidla, nýbrž příprava takové atmosféry, kterou potřebuje dítě ve věku kojeneckém.

Vývoj novorozence v prvním roce života nepokračuje stejným tempem. Zřetelně můžeme rozeznávat určité úseky. První krok života dělíme většinou na údobí. Je to údobí spánku od narození do dvou měsíců a pak od dvou měsíců do konce prvního roku.

ÚDOBÍ SPÁNKU

Novorozenec prospí asi devět desetin dne. Časem spánku ubývá a kolem šestého měsíce je spánku stejně jako bdění. Je proto zcela oprávněné označit první údobí lidského života jako údobí spánku. Dlouho se nevědělo, proč děti přicházejí na svět s méně nebo více vyvinutým křikem. Mnozí to vysvětlovali nějakým poporodním strachem. Vlastní příčina je však jiná. Oddělením pupeční šňůry je dítěti přerušena dodávka okysličené krve. Malý člověk má najednou potíže s dýcháním, poprvé se nalokne vzduchu a výdech se projeví křikem.

A co následuje po prvním křiku? Budeme si všímat pouze těch věcí, které souvisí s výchovou. Při každém výchovném pro-

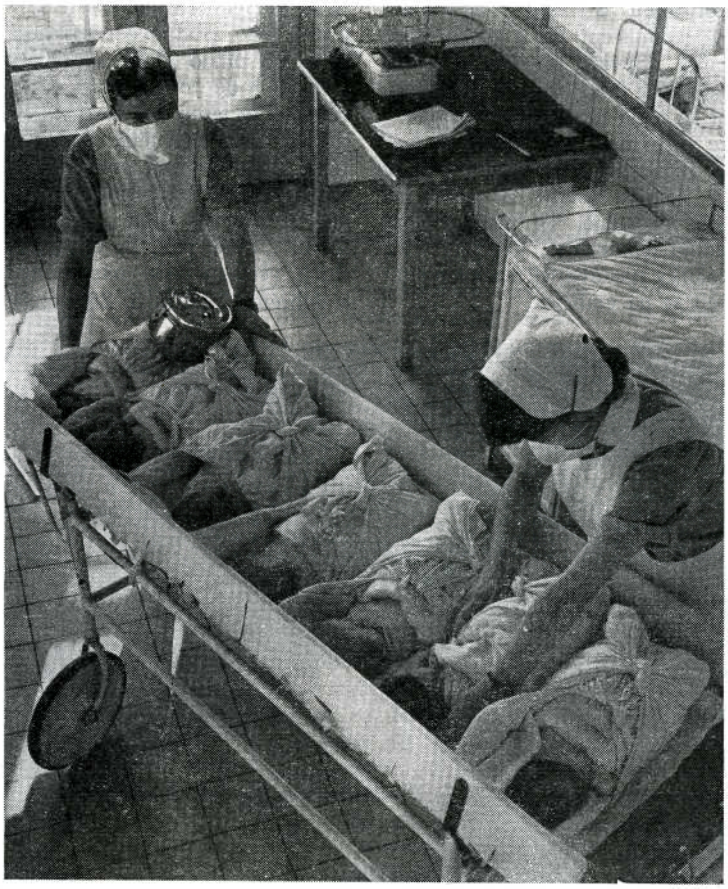

ČTK

cesu musí být předpoklad pro učení. Můžeme u kojence hovořit o učení? K tomu musíme krátce popsat zřetelné projevy chování. Nejdříve jsou to určité reflexní pohyby. Již novorozenec zavírá bezděčně oční víčka. Pozorujeme reflex polykací a kýchací, reflex kašlací a vrhnoucí při zvracení. Tyto a jiné reflexy jsou zcela bezděčné a jsou řízeny míchou. Protože mícha je již od začátku zcela vyvinuta, projevují se také tyto reflexy. Vedle nich zjišťujeme také některé mimické projevy. Již v prvních týdnech zřetelně rozlišíme, jak maličký reaguje na sladké, kyselé nebo hořké. Z určitých pohybů hlavy nebo mimiky obličeje lze zjistit, zda je dítě spokojené nebo má nepříjemné pocity. Také zde je vidět ucelenost rostoucí osobnosti. Když se kojenec vzteká, poznáme to na výrazu obličeje; cítíme to z jeho pohybů; slyšíme to z jeho křiku. Dospělý člověk se umí ovládat, mnohé pocity umí zakrýt, ale tato schopnost je teprve na konci dlouhého výchovného působení.

Vedle reflexů a různých pohybů vykazuje novorozenec také určité instinkty. Zde upozorňujeme na jednu skutečnost. Člověk byl označen jako „nedokonalá bytost" nebo jako „vadná konstrukce", protože ve srovnání s téměř všemi savci vykazuje jen velmi omezený počet instinktů. Právě proto je ještě dlouho po narození zcela bezradný. Instinkty jsou zděděné, účelné způsoby jednání bez ohledu na souvislost nebo následky. Kojenec jich má jen velice málo. Umí křičet, sát, lízat, kousat a později žvýkat. Tím jsou vyjmenovány všechny podstatné instinkty. Podle mého je to pro člověka velká přednost, že vlastní jen tak málo instinktů a že se tak rozhodně liší od zvířecího světa. Reakce na určité životní situace je u zvířete přísně instinktivní, to znamená, že je zvířeti určena přírodou. Člověk se však rozvíjí téměř zcela svobodně. V tom je šance jeho individuálního rozvoje. Protože mu chybí různé instinkty, musí se učit. Je od začátku závislý na výchově. Chce-li zůstat zvíře naživu, musí se učit jen velice málo nebo vůbec nic.

Aby se člověk mohl učit, musí mít v pořádku smyslové orgány, to znamená, že spojení s vnějším světem nesmí být porušeno. Novorozenec má velice citlivou kůži. Reaguje na rozdíly v teplotě, ať jídla nebo vody na koupání. Mokro pociťují mnozí novorozenci již po čtyřech nebo pěti dnech a je jim velice nepříjemné. Mají-li mokré pleny, jsou velice neklidní. Chuť, čich i sluch jsou již od začátku dokonale vyvinuty. Citlivost pro světlo a barvy se projevuje teprve koncem druhého týdne. Oko a ucho nemají tutéž důležitost jako ostatní smysly. Vniknou-li do vědomí kojence nějaké podněty, může začít učební proces.

Jedná se zde o velice jednoduchou formu učení. V prvních týdnech je zaměřeno na čistě biologickou stránku. Vše, co souvisí s potravou, si kojenec velice rychle zapamatuje. Bere-li matka dítě z postýlky, aby ho nakojila nebo mu dala láhev a přitom mu vypráví, dítě už začíná rtíky sát. Brzy začne sát, když si s ním maminka povídá nebo ho jen pojmenuje. Když s dítětem mluví někdo jiný, neprojeví žádnou reakci. Jiný hlas je biologicky neutrální.

Takové učení poznáme brzy ze zkušenosti při mnoha jiných věcech. Již po prvním týdnu můžeme docílit, že se dítě probudí k jídlu, budeme-li dodržovat přesnou dobu. Můžeme si třeba všimnout, jak těžko si dítě zvyká znovu na kojení. Zvyknout si na lahev je lehké. Má-li si dítě z nějaké příčiny znovu zvyknout na kojení, budou z toho těžkosti, protože se mezitím naučilo, že pití z lahve je nestojí tolik námahy.

Již v kojeneckém věku lze vypěstovat náchylnost k různým zvyklostem. Není-li tato možnost využita, není to zlé jen pro dítě. Hovoříme pak o rozmazleném dítěti. Znamená to vlastně jen tolik, že jsme v dítěti nevypěstovali běžné návyky. Kupříkladu dítě můžeme navyknout, aby prospalo celou noc. Když kojenec v noci křičí, není špatně vychovaný, ale není vůbec vychovaný. Doplácí na to i jeho okolí. Co nejdříve si musí na to zvyknout, že v noci se jídlo nepodává. Když se to podaří, je to k prospěchu celé rodiny a všech sousedů.

Některé děti se probudí při nejmenším šelestu. Obvykle začnou křičet. Tady jde o chybu ve výchově. Již kojenec si musí zvyknout na určité přiměřené zvuky okolního světa. Naučíme je tomu účelným přidáváním hlučnosti. Nesmíme od kojence chtít, aby vydržel každý stupeň hlučnosti. Hraje-li z rozhlasu příliš hlasitě hudba nebo starší sestra bouchá dveřmi, má kojenec právo se ozvat. Na běžnou hlučnost normální rodiny si však musí nový světoobčánek zvyknout. Není normální, když celá rodina po dobu spánku kojence chodí po špičkách, vypne telefon i zvonek a pokud možno zatemní všechna okna. Úkolem výchovy je docílit rozumné při-

způsobení se okolnímu světu a jeho hluku. Co je zde řečeno o akustickém dráždění, platí také o optickém. Samozřejmě, že vadí malému spáči, když mu slunce svítí do očí, ale bylo by nesprávné denně zatemňovat jeho ložnici. Totéž platí večer o umělém osvětlení. Kojenec by se měl naučit spát i když nejsou zhasnuta všechna světla.

Nechtěl bych, abyste mi špatně rozuměli. Samozřejmě, že do jisté míry rodina musí brát zřetel na nového příchozího. Ale nesmí to zacházet příliš daleko. Protože jestli se na začátku začne s tím, že je zakázán každý šelest a nesmí svítit žádné světlo, pak na konci se shledáme s rozmazleným malým princem. Není to jeho vina; už jako kojenci mu byla vnucena tato role. Na začátku jsme hovořili o nutnosti pečlivé starostlivosti a lásky vůči kojenci, ale zároveň bych chtěl varovat před nebezpečím, aby se novorozeně nestalo středem celé rodiny. Hranice musí být postaveny hned na počátku cesty. Jestliže jsme ale dali dítě do takové situace, pak je těžké chtít najednou měnit tento stav. Jistě si sami vzpomínáte na příklady, jak malé děti tyranizují celou rodinu a někdy i polovinu příbuzenstva. Jen v nejmenší míře to dávejme do souvislosti s dědičnými vlohami. Většinou jde o děti špatně vychované nebo nevychované vůbec. Již kojenec musí být vychován, a to tak, že si zvyká na určité způsoby jednání. Dr. L. T.

KDY JE SLABOST SILOU

V bibli nacházíme více paradoxů, než ve kterékoli jiné knize. Jedním z nich je výrok apoštola Pavla, který čteme v jeho dopise věřícím v Korintu: „A abych se vysokostí zjevení nad míru nepozdvihl, dán mi jest osten do těla, anděl satan, aby mne zašikoval, abych se nad míru nepovyšoval. Za to třikrát jsem Pána prosil, aby to odstoupilo ode mne. Ale řekl mi: Dosti máš na mé milosti, neboť moc má v nemoci dokonává se. Nejraději tedy chlubiti se budu nemocemi svými, aby ve mně přebývala moc Kristova. Protož libost mám v nemocech, v pohaněních, v nedostatcích, v protivenstvích a v úzkostech, pro Krista. Nebo když mdlím, tehdy silen jsem." (2 Kor 12, 7—10)

Při popisování své zkušenosti dochází apoštol Pavel k závěrům, které spolu úzce souvisí, avšak z hlediska lidské logiky jsou protichůdné. „Moc má v nemoci dokonává se" nebo „ moc se stává dokonalou v slabosti" (Žilka) „když mdlím, tehdy silen jsem" nebo „když jsem sláb, zrovna tehdy jsem silný". (Žilka)

Lidé nikdy nepokládali slabost za sílu anebo sílu za slabost. Ale zřejmě ne vždy platí, že silné je silné a slabé je slabé. Věci zdánlivě slabé mohou být ve skutečnosti silné a zase silné jsou v určitém smyslu slabé. Co se uznává jako moudrost, je často bláznovství a naopak.

Témuž sboru v Korintu, honosícímu se svou moudrostí, apoštol Pavel napsal: „Nebo to bláznovství Boží jest moudřejší nežli lidé, a mdloba Boží jest silnější než lidé. Vidíte zajisté povolání své, bratří, že nemnozí moudří podlé těla, nemnozí mocní, nemnozí urození. Ale což bláznivého jest u světa, to vyvolil Bůh, aby zahanbil moudré, a to, což jest u světa mdlé, vyvolil Bůh, aby zahanbil silné." (1 Kor 1, 25—27)

Napoleon Bonaparte prohlásil: „Vítězství je na straně silnějších pluků." Avšak Bohu stačily slabé, měkké sněhové vločky a dešťové kapky, aby jimi porazil silné a tvrdé Napoleonovy pluky a pokořil je i s jejich pyšným velitelem. Sníh ruské zimy a déšť před bitvou u Waterloo vyvrátily výrok Napoleonův a zároveň potvrdily onen biblický — „což jest u světa mdlé, vyvolil Bůh, aby zahanbil silné".

To, o čem se mnohý vojevůdce domníval, že jej činí silným, bylo často jeho největší slabostí. V bitvě u Sudoměře stálo proti husitům silnější vojsko křižáků. Jeho síla nespočívala pouze v početní převaze, ale v jeho „těžké jízdě" — sestávající z jezdců v brněních. Ale právě tak největší přednost křižáckého vojska se obrátila v plenách husitských žen, rozestřených na bahně sudoměřských rybníků, v jejich největší slabinu a byla i příčinou porážky.

Síla může být slabostí, ale kdy je slabost silou?

Lucifer se svou armádou mocných andělů byl po své vzpouře svržen na zem. A na zem sestoupil k rozhodujícímu boji i ten, proti kterému bojoval — Ježíš Kristus. Jak? V čele ještě větší armády andělů? Ne, jako člověk. Jako nejslabší člověk — jako nemluvně. A zvítězil ne silou, ale právě svou slabostí, ve které „moc se stává dokonalou".

Písmo nám nepředstavuje bojující církev jako silného obra, ale jako ženu. A přesto se jejím nepřátelům jeví „hrozná jako vojsko s praporci". Církev byla slabá, když spoléhala na počet, bohatství, prestiž, politické vztahy, ale silná byla a nejsilnější v dobách neoblíbenosti, těžkostí, pronásledování a zdánlivé slabosti.

Křesťané byli nejsilnější ve chvílích, kdy plně uznávali svoji slabost a potřebu moci Boží. Saul z Tarsu se cítil silným a mocným, když opouštěl Jeruzalém s plnou mocí předních kněží k vyhlazení všech křesťanů. Ale vidění Ježíše Krista na cestě do Damašku jej změnilo v pokorného a zkrouženého kajícníka, který vyznal, že se cítí být „nejpřednější" z hříšníků a nejslabší ze slabých. Nezměnil se jen on, ale celý jeho život. Co dříve miloval, nyní nenáviděl, co dříve nenáviděl, nyní miloval. Poznal, že „moc se stává dokonalou v slabosti", že člověk je jen tehdy silný, když uznává svoji slabost. Tuto lekci nikdy nezapomněl. Byla tajemstvím jeho úspěchů jako apoštola pohanů.

Tentýž princip vyjádřil Pán Ježíš v prvním blahoslavenství: „Blahoslavení chudí duchem, nebo jejich jest království nebeské." (Mat 5, 3) To nejsou slova uznání pro ty, kteří mají slabého ducha, ale pro ty, kteří jsou si vědomi své duchovní chudoby. O Laodicejské církvi je psáno, že se cítí být bohatou a zbohatlou, ničeho nepotřebující, a zatím ji Kristus upozorňuje na to, že je bídná, mizerná, chudá, slepá, nahá, potřebující vše to, co On jí touží dát. Protože si myslí, že je silná, je slabá.

Vždy, když si myslíme, že jsme silní, znamená to, že jsme se stali obětí zaslepenosti, klamu nebo podvodu. Tak jako Saul z Tarsu, musíme se i my setkat s Ježíšem, abychom prohlédli a poznali svoji slabost. Jedině tehdy, když cítíme potřebu Boží moci, Bůh v nás může mocně projevit svou moc, neboť „ moc se stává dokonalou v slabosti". Musíme učinit stejnou zkušenost jako apoštol Pavel, abychom s ním mohli říci: „Když jsem slabý, tehdy jsem silný." T. B.

SPÍCÍ SRDCE

Hluboko v lese, kde je kyprá a stále vlhká půda, kam málokdy vkročí noha člověka, rozprostřel časně zjara své husté, jasně zelené koberce šťavel — kyselý jetel. Jeho ozdobou jsou bílé a modročervené drobounké květy. Na holé, hnědé lesní půdě vypadají jako malé vábné oázy. Kořínky šťavele se prolínají kyprou zemí křížem, krážem. Tato nepatrná rostlinka pospíchá se svými lístečky a květy za světlem dříve, než se uzavře hustá střecha listí, jež nepropustí světlo ani slunce. Šťavel totiž roste pod vysokými stromy.

Kdykoli vidím tuto rostlinku — jarního posla — pozastavuji se nad její zvláštností. Třídílné listy v podobě srdíčka mají tajemnou a obdivuhodnou přizpůsobivost. Jakmile na lesní půdu zasvitne první, slabé slunko, roztáhnou se drobné lístečky šťavele doširoka a hustě pokryjí zem. Také drobná kvítečka ukazují celé svou líbeznou tvář. Jakmile ale jasný teplý svit zmizí za šedivými mračny, hlavičky a lístečky květů pozvolna klesají zavřené dolů. Totéž se opakuje i v pozdních odpoledních hodinách, byl-li jasný, slunečný, bezmračný den a slunce se sklání k západu.

Podivná hra lístečků šťavele je jakýmsi ukládáním se k spánku. Vzniká silou přibývajících a ubývajících paprsků. V deštivých dnech nebo květeru je zelenobílá nádhera šťavelu ukryta. Uzavřené lístečky a skloněné hlavičky květů jsou podobny „spícím srdcím".

Toto zvláštní dění, které můžeme v našich lesích vidět je současně odrazem našeho vlastního srdce a našeho duchovního života. V jasném svitu lásky, víry a spravedlnosti se cítíme dobře. Jakmile se však nad námi snesou stíny nevěry a pochybnosti, temnota hříchu a nenávisti, naše srdce sklesne. Upadneme do duchovního spánku.

Šťavel, rostoucí v temném lese si nemůže oživující světlo vynutit. Musí celou noc čekat na nový den, který přinese světlo. Musí čekat, než si paprsky slunce naleznou opět k němu cestu. My však máme cestu ke světlu vždy volnou. Nemusíme upadnout do duchovního spánku. Jasné světlo evangelia, útěcha Božího slova a posilující moc Ducha svatého nás mohou vždy povzbudit a osvěžit. Záleží jen na našem přání a naší vůli, budou-li moci na nás zapůsobit.

Proto nám slovo Boží praví: „Všichni vy synové světla jste, a synové dne. Nejsmeť noci, ani tmy. Nespěmež tedy jako jiní, ale bděme, a střízliví buďme. Nebo kteříž spí, v noci spí . . . Ale my, synové dne jsouce, střízliví buďme, obleče jsouce v pancíř víry a lásky, a v lebku naděje spasení." (1 Tes 5, 5-8)

V podobenství o deseti pannách líčí Ježíš, do jakého nebezpečného spánku upadnou jeho následovníci těsně před jeho druhým příchodem. Čteme: „A když prodlíval ženich, zdřímaly všecky a zesnuly." (Mat 25, 5)

I pro nás platí výstraha: „A zvláště pak vidouce takovou přihodnost, žeť jest se nám již čas ze sna probuditi. Nyníť zajisté blíže nás jest spasení, nežli když jsme uvěřili. Noc pominula, ale den se přiblížil. Odvrzmež tedy skutky temnosti, a oblecme se v oděni světla." (Řím 13, 11. 12)

Šťastni budou ti, kteří uposlechnou Boží výzvu: „Probuď se, kdo spíš . . . a zaskvěje se tobě Kristus." (Ef 5, 14) -M-

UMĚNÍ ZACHÁZET S PENĚZI

Je to opravdu umění? Někdo mi snad namítne: „Ukažte nám raději umění, jak peníze vydělávat. Pak již sami budeme vědět, co s nimi dělat. K tomu nepotřebujeme žádné rady!" Avšak právě tento způsob myšlení prokazuje, jaká je všeobecně nesprávná představa o smyslu a hodnotě peněz.

Všimněme si nejdříve předsudků proti penězům, s nimiž se často setkáváme! Nemíním dokazovat pomíjejícnost bohatství, avšak také nechci tvrdit, že peníze nečiní člověka šťastným, a že by tedy také chudák mohl být šťastný, a že naproti tomu dokonce i boháč není ušetřen starostí. Nemusíte se obávat, že budu prostě opakovat ona rčení, která často slouží k utěšování chudých lidí. Pod předsudkem proti penězům musíme rozumět něco zcela jiného.

Peníze označují určitou hodnotu, jejíž nepostradatelnou protihodnotou je zboží. Peníze tedy představují přesně stanovené množství určitého zboží. Dříve — v dobách směnného obchodu — se platívalo domácími zvířaty, zvláště ovcemi. Jako kdysi hovězí dobytek, berani a ovce, jsou dnes naše peníze pouze směnným prostředkem. Proto naše bankovky a mince nejsou do jisté míry nic jiného, než ovce, které se podivuhodným způsobem tak přeměnily, že je můžeme pohodlně strčit do peněženky.

Pomocí peněz můžeme získat určité zboží a peníze mají pro nás jen potud cenu, pokud je skutečně také používáme k tomuto účelu. Když chci koupit chléb, brambory nebo uhlí, musím za to dát peníze. Víme však, že na tomto světě není možno všechno dostat za peníze. Některé druhy zboží není možno koupit ani za sebevyšší obnos. Nabídne-li mi nějaký úředník, že mou záležitost příznivě ovlivní v můj prospěch, když mu za jeho ochotu zaplatím, pak se takový úředník dopustil trestného činu. Svůj vliv nesmí prodávat. Mnoho cenných věcí není možno získat za peníze, například zdraví.

Jistě, že si můžeme koupit léky a honorovat námahu lékaře, avšak zdraví samo o sobě se koupit nemůže. Před několika lety nabídl jeden americký milionář polovinu svého bohatství tomu, kdo by ho zbavil žaludečních bolestí. Bylo to však bezúčelné. Je známo, že právě ty nejlepší životní hodnoty není možno za peníze ani získat ani poskytnout a to je dobrosrdečnost, věrnost a láska. Pravděpodobně vás ještě nikdy nenapadla myšlenka, abyste nějakému člověku řekli: „Zaplatím vám tisíc korun a buďte za to, prosím, ke mně přívětivý!" Každopádně by vám člověk za tisíc korun přívětivost jistě předstíral, avšak nic více.

Dejme tomu, že byste byl vedoucím nějakého obchodního domu a že byste naléhavě potřeboval čestného a věrného zaměstnance. Protože se prý za peníze dá koupit vše, byl byste připraven v tomto případě neskrblit. Zde se jasně ukazuje, jak mylná je domněnka, že za peníze možno dostat vše, co si člověk přeje. Věrnost zaměstnance vůbec není závislá na tom, zda mu platíte vyšší nebo nižší plat. Je-li čestný, bude jím vždy. Není-li čestný, pak ho vaše peníze nezmění. Zaměstnáte-li naproti tomu člověka, jehož věrnost byla vyzkoušena a jemuž mimoto můžete nabídnout hmotné výhody, pak je to ovšem nejlepší řešení. Abychom si rozuměli: předpoklad, že peníze samy o sobě nám mohou opatřit všechno, co potřebujeme, nás odvádí na nesprávnou cestu. Pracovní síly pro určité pracovní výkony si jistě můžeme koupit, nikdy však jejich svědomí.

Lidé v dnešní době chtějí na všem vydělat, dokonce i na vlivu, vědění, oddanosti a na lásce. Již sama myšlenka, že všechno se dá koupit, nás děsí a vzbuzuje naši nevoli. Avšak uklidněme se! Koupit se dá vždy jen materiální stránka věci; peníze samy jsou věcí materiální a proto se za ně mohou pořídit jen podobné hodnoty. Pravdivost, čestnost a dobrosrdečnost se nikdy nemohou poskytnout nebo získat za peníze. Obchodovat se dá jen s hmotnými věcmi, avšak nikdy s duchovními hodnotami.

Nyní pravděpodobně namítnete: „Když si koupím knihu, získám za své peníze nejen materiální zboží, nýbrž přeměním do jisté míry patnáct nebo dvacet korun ve vědomosti nebo umění." K tomu bych poznamenal, že za peníze kupujete pouze papír, tiskařskou čerň a obal knihy, tedy hmotné věci. Z deseti korun, které utratíme u knihkupce, odpadne nejméně devět korun na zhotovení a odbyt knihy, tedy na čistě materiální věci. Nanejvýš jedna koruna jde na autora a tím na toho, kdo své vědomosti nebo umění nám poskytuje, aby tento, stejně tak jako my, mohl si koupit chléb, brambory, uhlí a knihy. Jen jedna jediná koruna! To skutečně není mnoho za bohatství, které lze najít v aspoň trochu hodnotné knize. Co vynaložíme na autora, je proto hodně skromná suma a je důkazem toho, že také my v žádném případě nemáme v úmyslu odměnit ho v dostatečném rozsahu za duchovní hodnoty, jež vložil do svého díla — vždyť upřímnost, dobrota a vědění patří k jeho osobnosti — a také za službu, kterou nám takto prokázal.

Vše to, co duchovní a náboženský život činí hodnotným, není možno získat za peníze. Pro to nestačí sebevětší obnos. A přesto potřebujeme právě tyto hodnoty, nechceme-li žít jako zvířata, která se starají jen o to, aby našla postačující množství potravy a aby se dostatečně vyspala. Ale i k tomu, abychom byli schopni duchovního života, potřebujeme materiální věci a tím i naše tělo. Jeho stav však závisí na potravinách, které mu dodáváme a na přístřeší, které mu poskytuje ochranu. Je proto v pořádku, když si pořídíme vše to, co potřebujeme pro naši pozemskou existenci. To znamená, že musíme vydělávat peníze a také je vydávat. Tedy opravdu potřebujeme peníze, jak nám tyto úvahy ukazují; ano, poznáváme také, pro jaké účely bychom peníze vlastně měli používat. Pomocí peněz se můžeme snadno zásobit tím, co naše tělo bezpodmínečně musí mít, má-li zvládnout svůj vznešený úkol, který je mu určen.

Jistě ještě myslíte na to, co jsme řekli o smyslu našeho života. Nespočívá v tom, abychom jedli, pili a spali, nýbrž abychom splnili velebný úkol a abychom usilovali o svůj ideál. Abychom dosáhli tohoto cíle, musíme používat materiálních pomocných prostředků, které si za peníze můžeme koupit. Jenom takové použití propůjčuje penězům jejich opodstatnění a jen z tohoto hlediska mají peníze vskutku hodnotu, neboť nám poskytují možnost dosáhnout vzneseného cíle. I když nám peníze takto přinášejí hmotné výhody, neměli bychom v nich spatřovat samoúčelný cíl, nýbrž jen prostředek k dosažení cíle.

Mnohý vážný omyl naší doby má svůj původ v tom, že lidé ztratili z očí pravý cíl života a již pořádně nevědí, jak zacházet se svými penězi. Ve své velkolepé řeči před smrtí Kristus předpověděl, v jakém stavu se bude nacházet svět ve své poslední fázi historického vývoje. Přitom výstižně přirovnal tuto dobu ke dnům, které bezprostředně předcházely potopě. Ježíšovo proroctví platí také nám: „Nebo jakož za dnů těch před potopou žrali a pili, ženili se a vdávaly se, až do toho dne, kdy Noé všel do korábu; a nezvěděli, až přišla potopa, a zachvátila všecky, takť bude i příští Syna člověka." (Mat 24, 38, 39) Tu i tam vyvstávala otázka, proč Kristus káral předpotopní lidi za věci, které jsou vlastně přípustné a dokonce i po mravní stránce nezávadné. Podle vší pravděpodobnosti se tak stalo proto, že ti lidé věnovali své myšlenky a snažení výlučně hmotným věcem místo aby se zdokonalovali po duchovní stránce. Lpěli pouze na věcech tohoto světa, jež mají pouze sloužit myšlení, vůli, cítění a svědomí a jen v tom případě mají své opodstatnění. Vidí-li však v nich člověk svůj životní cíl, pak to vede k závažným omylům, někdy i ke zločinu. Člověk, který si opravdu myslí, že jeho štěstí spočívá například v tom, aby měl brambory ve sklepě a cukr ve spížce, je vážně ohrožen. A přece takové je přesvědčení mnoha lidí v dnešní době.

Před mnoha lety bylo mým zvykem zastavit se v každém antikvariátě. Jednoho dne mi majitelka takového obchodu řekla: „Jistě jste velmi moudrý člověk."

„Tak?" zeptal jsem se polichocen. „A jak jste na to přišla?"

„No, protože kupujete vždy jen dobré, poučné a hodnotné knihy," odpověděla a hned dodala: „Ale já vám nezávidím, protože chce-li být člověk na tomto světě šťastný, musí být hloupý a tlustý."

V dnešní době všeobecně ani muži ani ženy nepřikládají důležitost tomu, aby byli tlustí. Platit za hloupé teprve nechtějí. Považují se přesto za šťastné teprve tehdy, když se mohou dobře najíst a při tom co nejméně pracovat. Jsou však natolik primitivní, že si nejsou ani vědomi své prostřednosti. Rozhodně celý svět jedná tak, jako by chtěl dát za pravdu zmíněné obchodnici s knihami. Peníze jsou vskutku u velké většiny lidí v popředí jejich myšlení a zájmů.

Opravdové bohatství se nedá ani koupit ani prodat. Jistě jste slyšeli o černokněžníku Šimonovi, o němž je v osmé kapitole Skutků apoštolských zmínka. Šimon pln údivu viděl, že křesťané v Samaří byli naplněni Duchem svatým, jakmile na ně apoštolé vkládali ruce. A proto na ně vznesl žádost, aby tuto schopnost přenesli i na něho, za což jim nabídl mnoho peněz. Petr však řekl: „Peníze tvé buďtež s tebou na zatracení, protože jsi se domníval, že by dar Boží mohl býti zjednán za peníze." Tato slova se později splnila. Jak se vypráví, černokněžník se prý odebral do Říma na dvůr císaře Nerona a slíbil mu, že mu zhotoví stroj, pomocí něhož by bylo možno létat ve vzduchu. Černokněžník Šimon prý skutečně takový aparát sestrojil a chtěl jej předvést císaři. Údajně seskočil s vrcholu nějaké věže a několik okamžiků se udržel ve vzduchu. Pak se ale v jeho létajícím stroji něco zlomilo, takže se zřítil a zlomil si nohu. Protože se domníval, že tuto ostudu nemůže přežít, vyšplhal se ještě jednou na věž a bez přístroje skočil dolů a tak se zabil. V černokněžníku Šimonovi je snad možno spatřovat praotce a první oběť letectví. Každopádně ho jeho ctižádostivost a lakota vehnaly do neštěstí.

Jistě je nám nyní jasnější, že umění vydávat peníze nespočívá v tom, abychom získali co možná nejvíce potravin, lahůdek, pohodlí a podobných věcí. Kdo chce své peníze rozumně vydávat, bude tak činit s rozvahou, aby takto napomohl k vítězství všemu, co je dobré, pravdivé a krásné. Materiální základy se samozřejmě musejí vytvořit, aby byl umožněn vznik a rozvoj duchovních hodnot.

Jede kolem vás auto, zatímco vy jdete pěšky. Snad přemýšlíte o tom, zda je to skutečně spravedlivé, že tento pán může používat takového pohodlného dopravního prostředku, zatímco vy musíte spěchat pěšky. Nespravedlivé by to bylo tehdy, kdyby si tento muž přivlastnil vůz nepoctivým způsobem. Na druhé straně bylo by naprosto spravedlivé, kdyby pomocí auta chtěl zvýšit svou výkonnost a takto rychleji a lépe zprostředkovávat duchovní hodnoty svým bližním. Tak to už bývá, určité hmotné prostředky nám pomáhají lépe využívat naše vlohy, schopnosti a vědomosti. Použijeme-li k tomuto účelu své peníze, pak uděláme dobře, neboť si usnadníme život, abychom nezatíženi hospodářskými starostmi, měli více času a energie pro uskutečnění našich ideálů.

Cenných pokynů, které byly uděleny Izraelitům ve Starém zákoně o používání peněz, měli bychom dbát i my pro naše vlastní blaho. Mohli totiž volně nakládat se svým majetkem, který si sami vydělali, jenom museli desátý díl svých příjmů dávat k disposici kněžím a všem těm, které Bůh určil k tomu, aby bděli nad duchovním blahem národa. Kromě tohoto „prvního" desátku odkládali Izraelité stranou ještě „druhý" desátek, který měl krýt jejich výlohy při různých náboženských a národních slavnostech, jež se konaly v Jeruzalémě. Kromě tohoto dvojnásobného desátku očekával od nich Bůh další dobrovolné oběti. Tímto způsobem mohli Izraelité v celé své zemi vydržovat učitele, kteří měli bdít nad tím, aby se udržoval pořádek po mravní stránce a aby se mohl dobře rozvíjet duchovní život. Takové bylo používání jejich prostředků, které je učilo závislosti na Bohu a sloužilo celému národu k požehnání.

I pro naši dobu by bylo bezpochyby prospěšné, kdybychom následovali tohoto příkladu. Měli bychom podstatnou část našich příjmů použít k tomu, abychom dobru napomáhali k vítězství a abychom prováděli nezbytné reformy. Částečně se to děje daněmi, které platíme. Tak například rád myslím na to, že placením daní mám podíl na tom, že stát může zaměstnat jednoho učitele nebo učitelku. Ale to zdaleka nestačí. Měli bychom podle vzoru starých Izraelitů určitou část našich příjmů věnovat tomu, aby se ve všech oblastech života podporovalo dobro. Z ostatních peněz můžeme uspokojovat naše hmotné potřeby, přičemž opět nebudeme ztrácet z očí vlastní životní cíl — vítězství toho, co je pravdivé a dobré. Prosím, přemýšlejte o tom všem v klidu. Pak dospějete k přesvědčení, že v tomto spočívá váš úkol. Budeme sami moci zjistit, že se člověk jak po materiální tak i po duševní stránce stává šťastnějším, čím více přispívá k tomu, aby se v jeho nejbližším okolí více než dosud rozšiřovala pravda, spravedlnost, naděje a víra. Kdo toto činí, dosáhne nejvyššího stupně v umění zacházet se svými penězi.

M. T.

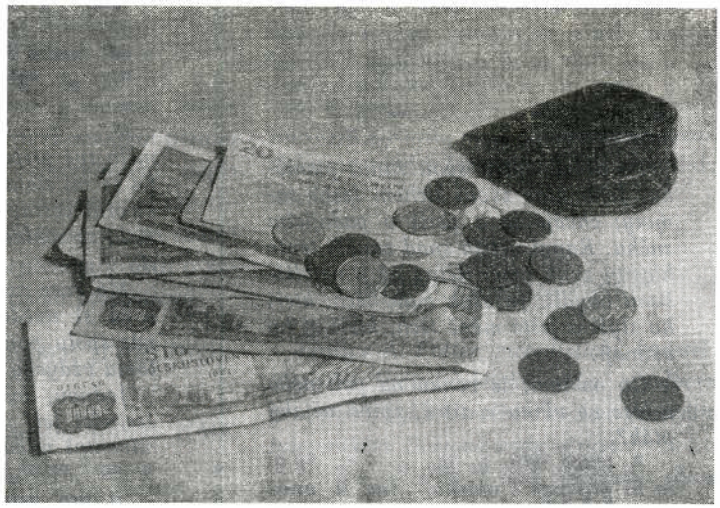

Odpusť nám naše viny...

Tisíce věřících denně vysílají tuto modlitbu v přesvědčení, že ji Bůh slyší. Kolik jich prosí: „Odpusť nám naše viny..."! Ale co je vlastně vina? Podle Písma svatého víme, co je hřích. 1 Jan 3, 4b"... nebo hřích je přestoupení zákona," ale Pán nás učí: „odpusť nám naše viny...". Co je tedy vina?

Byla sobota večer. V jedné větší vesnici postávala před místním hostincem skupina chlapců. V družné zábavě hovořili o posledních událostech ve sportu a o jiných zajímavostech. Vyprávěli si zážitky z každodenní práce. Občas i nějaký vtip nebo veselá příhoda rozesmála celý hlouček. Po chvíli začala zábava ale váznout, a aby přece jen bylo něco pro zasmání, začal se jeden z chlapců, zřejmě nejstarší, vysmívat jednomu mladšímu, který se jmenoval Jeník. Když narážek a urážek bylo víc než dost, začali chlapci volat: „Jeníku, a ty si to necháš líbit?" V Jeníkových žilách se prudce rozproudila krev. Vztek jako plameny šlehal z očí a Jeník v okamžiku silnou ranou srazil svého druha k zemi. Ten zůstal nehybně ležet. Chlapci zmlkli a Jeník pln strachu z následků utekl domů.

Byla to pro něj těžká noc. Stále se probouzel a viděl ležícího kamaráda. Až k ránu usnul, a když slunce začalo svítit do oken, Jeník se probudil. Poznal, že maminka již odešla do kostela a nechala mu snídani na stole. Také sestra odešla za děvčaty. Znovu a znovu probíhal Jeníkovi v mysli obraz včerejšího večera. Vtom kdosi volá do okna: „Jeníku, víš, že je po něm?"

Jeníkovi se zatočila celá místnost před očima. Chvíli jako nepřítomný seděl na lůžku a pak se v jeho hlavě zrodilo strašné rozhodnutí. Rychle se oblékl a běžel za vesnicí ke splavu.

Maminka se mezi tím v kostele dověděla co se večer přihodilo, a v duchu již přemýšlela, jak Jeníka potrestá za takové chování.

Vzápětí zazněl vesnicí drásající křik: „Jeník skočil pod splav, Jeník se utopil!" Byl to smutný pohřeb mladého, osmnáctiletého jinocha. Byl tím smutnější, že nad hrobem stál chlapec, kterého Jeník uhodil — živ a zdráv. Se zvláštními pocity se lidé rozcházeli z pohřbu. Mnoho si jich kladlo otázky: Kdo je vinen? Chlapec, který se Jeníkovi vysmíval? Chlapci, kteří jej vyprovokovali? Ten, který volal: Víš, že je po něm? Matka, která v duchu slibovala trest?

Hřích je přestoupení zákona, je to skutek samotný, ale vina? — Vinen jsi, když druhého k hříchu nabádáš a vedeš. Kdo z nás může říci „já jsem bez viny?" Je jen jeden, o kterém Pilát řekl: „Já na něm žádné viny nenalézám! Ježíš Kristus byl bez viny a k Němu můžeme dnes přicházet a prosit: „Odpusť nám naše viny!"

J. Doubravský

ZA ČASNÉHO RÁNA

Svěží březnové ráno se pracně dobývá z tvrdošíjné temnoty dosud zimní noci. Vysoké, zavlhlé buky stojí v šedobílém světle a rozevírají své zatím ještě holé větve do mlhoviny, která visí nad lesem jako příkrov. Konečky větví se ztrácejí v šeru pozvolna ustupujících stínů.

Na zemi leží rozbředlý, studený sníh a chvílemi poletují nové sněhové vločky. Nově napadlý poprašek zanechává bílé stopy na kůře kmenů a usazuje se na větvích. Temná stezka je potažena novým světlým kobercem. Jen v místech, kde je půda hodně vlhká, zůstává cesta tmavá a černá.

Náhle se do ranního ticha ozývá dlouhý, zpěvný hlas. Nad korunami stromů se mihá jako noční stín jakýsi pták a zalétává do větví nejvyššího buku.

Ještě dvakrát se ozývá jasné volání a pak se naplno rozezvučí ptačí flétna. Nese se ranním tichem do dáli a zní stále jasně a příjemně. Vroucně s citem, ale poněkud bolestně se řadí verš za veršem a nesčetněkrát se opakuje.

To drozd zpívá svou ranní písničku. Jeho hlas zvoní tichem lesní samoty; chvěje se a perlí v padajícím sněhu. Ranní větřík snad zanáší tento hlasitý zvuk ptačí flétny až k nejbližšímu obydlí. Je však málo těch, kteří ho slyší a ještě méně těch, kteří si ho všímají.

Co na tom, že venku na poli nebo v lese ve vlhku a zimě, zpívá nějaký pták?

A přece nám to má co říci. Snad je to pro nás i otázka: „Jak ty vítáš nový den, který ti Bůh věnuje po osvěžujícím spánku? Vstáváš i ty tak svěží a v dobré náladě, že můžeš zapět píseň díků a chval?

Lidé říkají, že ptáka, který po ránu zpívá, večer sežere kočka. Ale kočka se přece vůbec neptá, když chytne ptáka, zda ráno zpíval. Toto úsloví má jen ten účinek, že lidé nezahajují den radostně a vesele. Skutečně se někdy zdá, že se mnozí tímto pořekadlem řídí. Ráno jsou skoupí na slovo, uzavření a často jim to trvá dlouho, než se z prospané noci proberou. Málokdo dovede hned zrána zazpívat — a málokdo chce.

Bůh nás obdarovává na každý den vždy novým životem. Nejlépe zahájíme den tím, věnujeme-li svému Stvořiteli první chvíle nového dne. Pak získáme požehnání, které nás bude provázet.

David praví: „Hospodine, v jitře vyslyšíš hlas můj." (Žalm 5, 4) „Bože, hned v jitře tebe hledám." (Žalm 63, 2) Kdo uspořádá takto své dny, zakusí pravdivost Božího zaslíbení: „Kteří mne pilně hledají, nalézají mne." (Přísl 8, 17)

- M -

NAD BIBLÍ

„A teď honem na kutě," volá maminka po skončení večerní pobožnosti. „Už je moc hodin, ráno se vám pak nechce vstávat."

Po krátkém protestování se přece jen ukládají dvě střapaté klukovské hlavičky do svých postýlek a spánek brzy zavírá jejich víčka i upovídané pusinky.

Odcházím ke svému psacímu stolu, abych pokračoval v práci. Odkládám knihu, ze které jsme četli při rodinné pobožnosti. Můj zrak tak nějak nevědomky zůstal viset na této knize. Ne, nebyl to pohled zvědavosti, spíše pohled podobající se ruce slepého člověka, která omakává tvary věcí a předmětů, které dobře zná. Tento pohled nezjišťoval nic nového, ale vyvolával vzpomínky na zážitky, které člověka s daným předmětem pojí.

Kniha, kterou držím ve svých rukou, je bible. Její omšelé desky a hlavně její stránky by mohly vyprávět o nejednom vzájemném setkání, ale i utkání. Ty červené, modré i černé čáry a škrty jsem jí udělal já. Ale ona mi nezůstala také nic dlužna. I ona ledacos škrtla v mém životě. K tomu či onomu mému jednání měla své připomínky. A vůbec, tato kniha se mi stala osudem. Určila moji další životní cestu, rozhodla o mém povolání, stala se základem našeho rodinného štěstí.

Mé ruce zvolna odkládají tuto knihu a já si uvědomuji, jak úzké přátelství nás spolu pojí. Je třeba však přiznat, že tomu vždycky tak nebylo.

Jednou, bylo mi tenkrát patnáct či šestnáct let, jsem se dostal na schůzku adventní mládeže. Hráli si právě na biblické příběhy. Je to dobrá hra pro ty, kteří tyto příběhy znají, ale mně při nich nebylo zrovna dobře. Neznal jsem zhola nic a bylo mi trapně. Kdyby tam nebyla aspoň ta děvčata!

Na schůzce se mi však líbilo. Byla to dobrá parta. Ale jak dál? Prožívat znovu takové pocity méněcennosti jsem nechtěl. Měl jsem dvě možnosti. Buď vícekrát do mládeže nepřijít, a nebo se všechno naučit, to znamená číst bibli.

Zkusil jsem to tedy s tou biblí. Dal jsem si sám sobě závazek, že budu číst každý den jednu kapitolu a začal jsem hned od první stránky. Zpočátku to šlo dobře, ale pak . . .

Nastoupil jsem studium na průmyslové škole a tu se mi otevřela jak nová sféra lidského poznání, tak i nový kolektiv kamarádů. Dělali jsme společné výlety na kolech téměř každý den. Když se člověk vrátil z takové stokilometrové túry, honem napsal aspoň některý ten úkol, nezbylo mu již mnoho chutě ani vůle ke čtení bible. Vzpomínám si jako dnes, jak jsem se po popřání dobré noci zavřel do svého pokojíčku a vytáhl bibli. Své čtení bible jsem totiž držel v přísné tajnosti. Četl jsem tenkrát již i málo poutavé statě třetí knihy Mojžíšovy, a tak se stávalo, že jsem přečetl půl verše a víčka se mi stáhla jako okenní rolety. Znovu jsem je otevřel a znovu četl: „. . . kteréhož dne obětovati budete, jísti budete oběť svou . . .". Oči četly, ale duch nevnímal. Přečtl jsem celou kapitolu, ale nevěděl jsem, o čem se v ní pojednává.

A tenkrát se ozvalo svědomí. „Tak to teda ne! Budeš číst tak dlouho, až budeš vědět, co jsi četl a pak napíšeš obsah celé kapitoly!" Několik týdnů se pak plnily stránky mého zápisníku obsahy kapitol.

Člověk je však kůže líná — říká přísloví a já byl snad línější než ostatní. Přistihl jsem se při tom, že jsem místo přemýšlení o obsahu opsal jen záhlaví několika kapitol. A tu se svědomí opět postavilo proti. „Tak, když ty tak, tak už nemusíš psát obsah, ale za to vypíšeš ty nejdůležitější verše."

Kdesi mezi knihami leží ještě tento zápisník, který se stal tichým svědkem mých prvních schůzek s biblí. Nebyla to opravdu jen setkání, ale i utkání.

Během krátké doby se však cosi změnilo. Večerní schůzky s biblí mě začaly přitahovat. Tak, jak jsem se musel dříve přemáhat, tak jsem se potom upřímně těšil. Ano, těšil jsem se na to, kdy opět zavřu za sebou dveře, otevřu bibli a začne ten veliký dialog mezi mnou a mým nebeským Otcem. Nikdo mě k tomu nenutil, ale jakýsi tichý hlas mě přitahoval. Přestal jsem se bát další prohry svého já. Vždyť každá taková prohra byla vlastně vítězstvím. Vítězstvím, bez kterého by nepřišlo Boží požehnání ani toto ovzduší šťastného domova.

Přede mnou na stole leží kniha — moje bible. Z kuchyně je slyšet tichý manželčin zpěv. Slyším pravidelný dech našich chlapců . . . „Bože, děkuji Ti za setkání s touto knihou, děkuji Ti za to, že jsi skrze ni promluvil i ke mně!"

Jiří Veselý

ŠTĚSTÍ SPOČÍVÁ V TOM, ŽE UPLATŇUJEME SVÉ SCHOPNOSTI VE SKUTEČNÝCH VÝKONECH.

* * *

STŮJTEŽ V POZNANÉ PRAVDĚ, KTERÁŽ NADE VŠEMI VÍTĚZÍ A MOCNÁ JEST AŽ NA VĚKY.

* * *

ZDOKONALIT SE, ZNAMENÁ ZMĚNIT SE. BÝTI DOKONALÝM, ZNAMENÁ ZMĚNITI SE ČASTO.

* * *

BALVAN, KTERÝ ZATARASIL CESTU SLABOCHOVI, STÁVÁ SE STUPÍNKEM ODHODLANÉMU.

MÍRNOST JEST NEJVYŠŠÍ CTNOST, SHOVÍVAVOST NEJVĚTŠÍ MOC, ZNALOST DUŠE NEJVYŠŠÍ VĚDA, A NENÍ NIC VYŠŠÍHO NAD PRAVDU.

* * *

NEJLÉPE POZNÁŠ ČLOVĚKA, KDYŽ HO POKÁRÁŠ — PROTOŽE VŠAK DRUHÝ ZPŮSOB JE SCHŮDNĚJŠÍ — ASPOŇ TROCHU HO POZNÁŠ, KDYŽ HO POCHVÁLÍŠ.

* * *

UČTE SE, JAKO BYSTE SE HNALI ZA NĚKÝM, KOHO NEMŮŽETE DOHONIT, JAKO BY TO BYL NĚKDO, KOHO BYSTE SE BÁLI ZTRATIT!

ze světa i z domova

REGIONÁLNÍ SHROMÁŽDĚNÍ KŘESŤANSKÉ MÍROVÉ KONFERENCE

Ve dnech 23. a 24. ledna 1973 se v Praze konalo regionální shromáždění Křesťanské mírové konference, kterého se zúčastnilo více než 80 delegátů církví, jež v KMK spolupracují. Jednání byli také přítomni generální sekretář KMK dr. Károly Tóth z Maďarska, dále člen pracovního výboru KMK Alexej Sergejevič Bujevskij ze Sovětského svazu a někteří členové mezinárodního štábu KMK v Praze. Církev adventistů s. d. zastupovali předseda církve Oldřich Sládek a tajemníci Ján Kaba a Jiří Drejnar.

Hlavní referát přednesl biskup reformované křesťanské církve na Slovensku dr. Imrich Varga. Jeho téma bylo „Lidská sounáležitost — úloha křesťanů v zápase proti bídě a za mír". Poukázal na to, že Ježíš Kristus se zajímal o člověka v jeho společenské situaci, kde potřebuje vzájemnost, podporu a pomoc. Tato sounáležitost vede křesťany k tomu, aby se spojovali se všemi pokrokovými lidmi v zápase proti duchovní i tělesné bídě a za vytváření lepších podmínek pro plný život lidí na celém světě. Dále dr. Varga zdůraznil, že příspěvek československých církví k práci mezinárodní KMK předpokládá přiznání socialistické skutečnosti v naší vlasti, podporu jejího úsilí o stálý společenský, duchovní i materiální pokrok a hlubokou solidaritu se všemi lidmi, kteří usilují o odstranění bídy a válek.

Jménem hnutí KMK pozdravil regionální shromáždění generální tajemník dr. Károly Tóth. Kladně zhodnotil přínos československých církví pro činnost mezinárodní KMK a vyzval k další teologické práci v nové situaci, která díky mírovým snahám ve světě vzniká.

V druhém referátu hovořil dlouholetý pracovník KMK A. S. Bujevskij o úkolech mezinárodního hnutí KMK a o přípravě jarního zasedání pracovního výboru. Velkou pozornost věnoval rozboru předpokladů křesťanské mírové práce v církvích, působících na území Sovětského svazu. Poukázal na to, že motivace této činnosti je založena jednak na víře, vedoucí k účinné lásce k bližnímu, ale i na příslušnosti k socialistickému společenství, které naplňuje a uskutečňuje velké ideje celosvětového bratrství, spravedlnosti a míru.

Vedle plenárních zasedání pracovali členové shromáždění ve třech skupinách: pro otázky teologické, mezinárodně politické a pro otázky ekonomiky a rozvoje. Věcné připomínky a iniciativní návrhy ze všech těchto tří skupin byly shrnuty do závěrečných zpráv, které byly předloženy plenárnímu shromáždění a které spolu s dalším obsáhlým materiálem budou sloužit jako směrnice další mírové činnosti v členských církvích.

Jménem sekretariátu pro věci církevní při předsednictvu vlády ČSSR pozdravil shromáždění jeho ředitel dr. Karel Hrůza, který kromě jiného ocenil přínos členských církví KMK pro upevnění míru a budování socialismu v naší zemi.

Účastníci setkání pak přijali text dopisu, adresovaného předsedovi Národní fronty ČSSR dr. Gustávu Husákovi, který delegace osobně předala místopředsedovi vlády dr. Mateji Lúčanovi. V srdečném rozhovoru požádala delegace dr. M. Lúčana, aby tlumočil pozdravy všech účastníků regionálního shromáždění předsedovi vlády ČSSR dr. Lubomíru Štrougalovi.

Pod dojmem zprávy o podepsání dohod na pařížském jednání o Vietnamu předali zástupci regionálního shromáždění dopis velvyslanectví Vietnamské demokratické republiky v Praze. Vyjadřuje se v něm radost nad tímto důležitým úspěchem v úsilí o zajištění míru na indočínském poloostrově.

ZÁKLADNÍ PROBLÉMY „TŘETÍHO SVĚTA"

Na zasedání mezinárodní komise KMK pro ekonomiku, které se konalo ve dnech 7.—9. prosince 1972 ve Varšavě, hovořil A. L. Rallia Ram z Indie o základních problémech tzv. „Třetího světa". Ve svém referátu kromě jiného uvedl, že v zemích Třetího světa 400—500 miliónů lidí hladoví. Dále řekl, že 50 procent lidí ve světě je negramotných a 50 procent dětí nemá vyhlídky na možnost chodit do školy. Populační explose je tak rychlá, že v roce 1980 budou na světě 4 miliardy lidí, z nichž asi polovina bude žít ve městech vyvíjejících se zemí. To znamená, že by se zde měla do té doby zdvojnásobit výstavba domů, škol, sanitárních zařízení, zajistit zásobování vodou, dopravu atd.

RABÍN SE STAVÍ PROTI DIALOGU S KŘESŤANY

Vrchní rabín v Tel Avivu, kandidát na úřad vrchního rabína Izraele, rozhodně odmítl jakýkoliv náboženský dialog mezi rabíny a křesťanskými duchovními.

„Měli jsme víc než dost podobných diskusí ve středověku," řekl rabín Šlomo Goren při této příležitosti. „Nemáme zájem na ovlivňování křesťanů a také jimi nechceme být ovlivňováni."

Řekl, že jediná možnost dialogu s křesťany je v politické sféře. Jeho cílem by bylo přesvědčit křesťany, aby uznali práva Židů a „napravili křivdy, které na nich v minulosti spáchali."

POUZE 2,4 PROCENTA FINŮ CHODÍ DO KOSTELA

V průměru jen 100 000 osob ze 4,4 miliónů členů lutheránské evangelické církve navštěvuje bohoslužby. Je to v průměru jen 2,4 procenta.

Víc než 90 procent obyvatelstva Finska náleží k lutheránské církvi.

NOVÝ ZÁKON V HEBREJŠTINĚ

Nový zákon poprvé přeložený do moderní hebrejštiny je připraven k vydání. Jeho překladatel J. M. Bouchet je jediným katolickým knězem, který promoval na Hebrejské universitě v Jeruzalémě, kde strávil dvanáct let.

P. A. POTTER — NOVÝ TAJEMNÍK SRC

Philipe A. Potter, metodistický kazatel ze Západní Indie, biblický vědec a odborník pro misie, byl v Utrechtu zvolen generálním tajemníkem Světové rady církví.

V této nejvyšší funkci světového ekumenického hnutí protestantských a pravoslavných církví nahradil dr. Eugena C. Blakeho, presbyteriána ze Spojených států, který v říjnu minulého roku odstoupil.

Ačkoliv dr. R. Potter strávil většinu své aktivní činnosti ve štábu Světové rady církví, je prvním křesťanem barevné pleti, prvním metodistou, prvním pracovníkem z „Třetího světa" a prvním, kdo přišel z misijních polí do funkce generálního tajemníka SRC.

POČET MORMONŮ SE ZDVOJNÁSOBIL

Ve státu New York — místě zrodu mormonského hnutí se za posledních deset let zdvojnásobil počet příslušníků této církve. Podle posledních statistických údajů vydaných vedoucími tohoto hnutí je dnes na celém světě 3 090 953 členů.

ZNAMENÍ DOBY ✻ Časopis církve adventistů sedmého dne v Československu. Druhé číslo, duben 1973. V ústředním církevním nakladatelství v Praze vydává Ústřední rada církve adventistů s. d. v Československu. Odpovědný redaktor Jiří Drejnar. Adresa redakce a administrace: 120 00 Praha 2-Vinohrady, Londýnská 30, tel. 25 78 63. Tiskne Severografia, n. p., závod 01, Liberec, ul. 8. března 6. Cena výtisku 4,- Kčs.

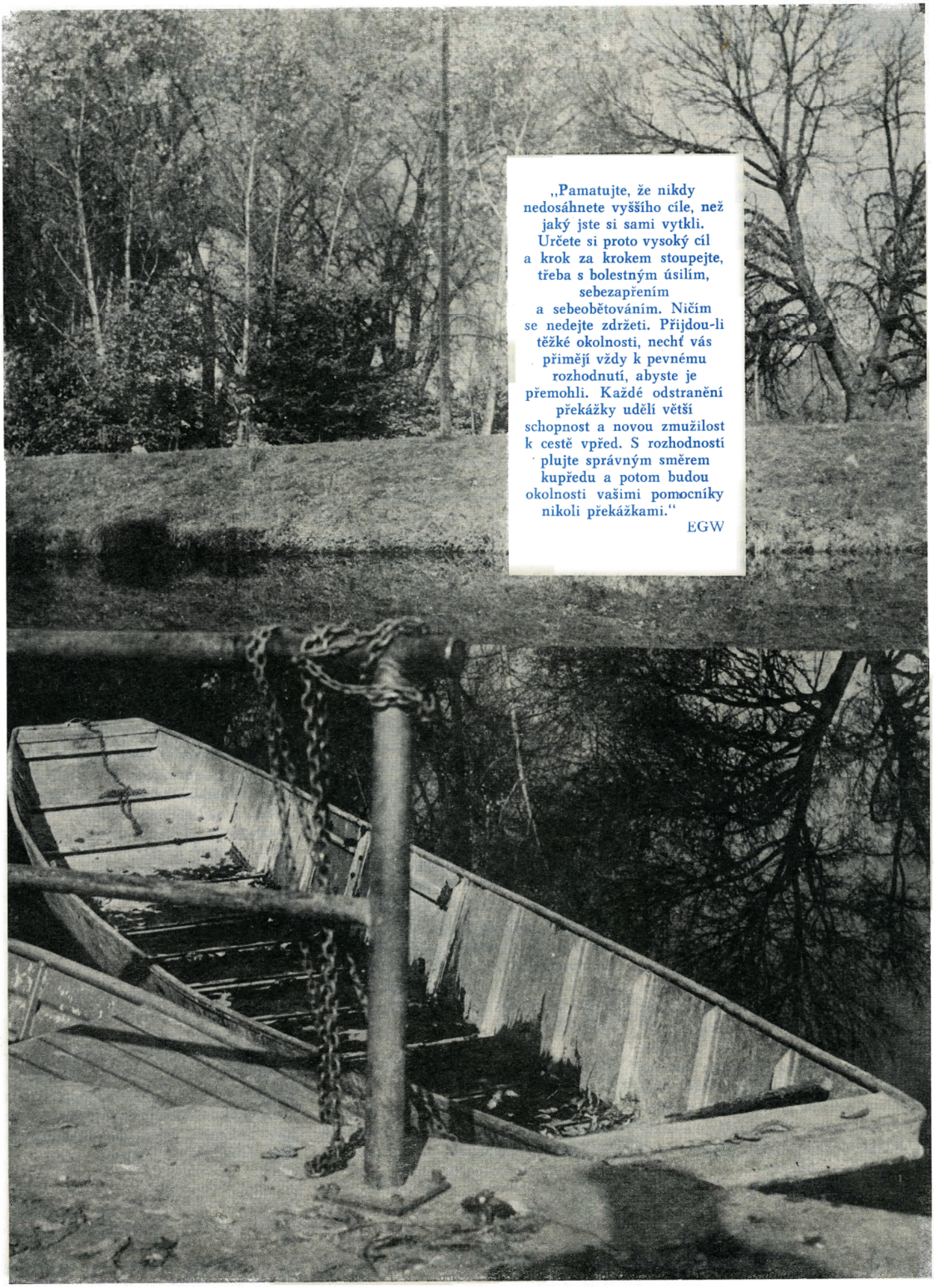

„Pamatujte, že nikdy nedosáhnete vyššího cíle, než jaký jste si sami vytkli. Určete si proto vysoký cíl a krok za krokem stoupejte, třeba s bolestným úsilím, sebezapřením a sebeobětováním. Ničím se nedejte zdržeti. Přijdou-li těžké okolnosti, nechť vás přimějí vždy k pevnému rozhodnutí, abyste je přemohli. Každé odstranění překážky udělí větší schopnost a novou zmužilost k cestě vpřed. S rozhodností plujte správným směrem kupředu a potom budou okolnosti vašimi pomocníky nikoli překážkami."

EGW